

SENIORŮ A JEJICH VÝDAJE

- mezinárodní srovnání

Lidé a společnost

ČSÚ, 31. 12. 2019

Kód publikace: 310034-19

Č. j.: IP64-0009/2019

Pořadové číslo v roce: 1

Zpracoval: Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí

Ředitel odboru: Mgr. Dalibor Holý

Kontaktní osoba: Ing. Jitka Řezníčková, e-mail: Jitka_Reznickova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Souhrn	4
Metodika	5
Podíly spotřebních vydání	7
Potraviny a bydlení	7
Potraviny a nealkoholické nápoje	7
Bydlení, voda, energie a paliva	8
Zdraví	8
Doprava	8
Pošty a telekomunikace	8
Rekreace a kultura	8
Podíly ze spotřebních vydání v grafech	10
Standard kupní síly	12
Spotřební vydání penzionovaných důchodců v zemích EU v PPS	14
01- Potraviny a nealkoholické nápoje	14
02 - Alkoholické nápoje a tabák	16
03 - Odívání a obuv	18
04 - Bydlení, voda, energie a paliva	19
05 - Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	21
06 - Zdraví	23
07 - Doprava	25
08 - Pošty a telekomunikace	26
09 - Rekreace a kultura	28
11 - Stravování a ubytování	29
12 - Ostatní zboží a služby	31
Inflace	33
Podíl 65 a víceletých pod hranicemi chudoby v případě neposkytnutí sociálních transferů	34
Grafy	
Graf 1 Podíly z vydání penzionovaných důchodců na položky 01 potraviny a 04 bydlení v součtu, rok 2015	7
Graf 2 Česko – podíly z vydání penzionovaných důchodců v %, rok 2015	10
Graf 3 Rakousko – podíly z vydání penzionovaných důchodců v %, rok 2015	11
Graf 4 Makedonie – podíly z vydání penzionovaných důchodců v %, rok 2015	12
Graf 5 Pensionovaní důchodci – Standard kupní síly (PPS) na ekvivalent dospělého člověka, rok 2015	13
Graf 6 Standard kupní síly (PPS) na ekvivalent dospělého člověka, rok 2015	14
Graf 7 Výdaje penzionovaného důchodce na 01 Potraviny a nealkoholické nápoje v PPS, rok 2015	15
Graf 8 Výdaje penzionovaného důchodce na 02 Alkoholické nápoje a tabák v PPS, rok 2015	17
Graf 9 Výdaje penzionovaného důchodce na 03 Odívání a obuv v PPS, rok 2015	18
Graf 10 Výdaje penzionovaného důchodce na 04 Bydlení, vodu, energie a paliva v PPS, rok 2015	20
Graf 11 Výdaje penzionovaného důchodce na 05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy v PPS, rok 2015	22
Graf 12 Výdaje penzionovaného důchodce na 06 Zdraví v PPS, rok 2015	24
Graf 13 Výdaje penzionovaného důchodce na 07 Dopravu v PPS, rok 2015	25
Graf 14 Výdaje penzionovaného důchodce na 08 Pošty a telekomunikace v PPS, rok 2015	27
Graf 15 Výdaje penzionovaného důchodce na 09 Rekreaci a kulturu v PPS, rok 2015	28
Graf 16 Výdaje penzionovaného důchodce na 11 Stravování a ubytování v PPS, rok	30

2015

Graf 17 Výdaje penzionovaného důchodce na 12 Ostatní zboží a služby v PPS, rok 2015	32
Graf 18 Míra inflace k říjnu 2019, průměr roku 2015 = 100	34
Graf 19 Podíl 65 a víceletých, kteří by se ocitli pod hranicemi chudoby v případě neposkytnutí sociálních transferů, rok 2017	35

Tabulky

Tab. 1: Podíly vydání domácností penzionovaných důchodců za jednotlivé položky v %, rok 2015	8
Tab. 2: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 01, Potraviny a nealkoholické nápoje v PPS, rok 2015	15
Tab. 3: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 02 Alkoholické nápoje a tabák, rok 2015	17
Tab. 4: Výdaje penzionovaného důchodce na 03 Odívání a obuv, rok 2015	18
Tab. 5: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 04 Bydlení, vodu, energie a paliva v PPS, rok 2015	20
Tab. 6: Výdaje penzionovaného důchodce na položku 05 - Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy, rok 2015	22
Tab. 7: Výdaje penzionovaného důchodce na 06 Zdraví v PPS, rok 2015	24
Tab. 8: Výdaje penzionovaného důchodce na 07 Dopravu, rok 2015	26
Tab. 9: Výdaje penzionovaného důchodce na 08 Pošty a telekomunikace v PPS, rok 2015	27
Tab. 10: Výdaje penzionovaného důchodce na 09 Rekreaci a kulturu v PPS, rok 2015	29
Tab. 11: Výdaje penzionovaného důchodce na 11 Stravování a ubytování v PPS, rok 2015	30
Tab. 12: Výdaje penzionovaného důchodce na 12 Ostatní zboží a služby v PPS, rok 2015	33
Tab. 13: Podíl 65 a víceletých, kteří by se ocitli pod hranicemi chudoby v případě neposkytnutí sociálních transferů, rok 2017	35

Souhrn

Publikace **Senioři a jejich výdaje – mezinárodní srovnání** se zabývá evropským srovnáním výdajů penzionovaných důchodců prostřednictvím standardů kupní síly (PPS). Zjišťuje životní úroveň penzionovaných důchodců. Stěžejním v této publikaci je graf 5, kde jsou zobrazeny průměrné spotřební výdaje - počet standardů kupní síly (PPS) na ekvivalent dospělého člověka u penzionovaných důchodců. Za jeden standard kupní síly (PPS) je možné si koupit v každé zemi Evropské unie stejný objem zboží či služeb. Ovšem množství PPS, které má k dispozici penzionovaný důchodce, se v každé zemi liší. V Česku je to pro penzionované důchodce 8 250 PPS, zatímco v Řecku 13 243 PPS a v Lucembursku dokonce 37 231 PPS. Před Českem se nachází i Polsko (9 924 PPS), Slovensko (9 311 PPS) a Maďarsko (10 362 PPS), viz graf 5. Data jsou z roku 2015. Zdrojem dat je databáze Eurostatu, konkrétně tabulka pod kódem hbs_exp_t131. Počet standardů kupní síly byl rozpočítán v poměru, jaký byl zjištěn ze struktury COICOP u vydání důchodců na jednotlivé položky (tzv. Statistika rodinných účtů (SRÚ) – zdroj databáze Eurostatu, kód tabulky hbs_str_t221). Bylo vyloučené imputované nájemné a data přepočtena.

Čeští penzionovaní důchodci šetří na potravinách, utratili nejméně PPS za potraviny a nealkoholické nápoje v rámci všech uváděných států Evropy, viz graf 7. Penzionovaní důchodci v Česku mají nejvyšší výdaje za nájem v rámci postkomunistických zemí, viz graf 10. Životní úroveň penzionovaných důchodců měřena kupní silou prostřednictvím standardu kupní síly (PPS) je podstatně nižší v postkomunistických státech Evropy než v původních státech Evropy před jejím rozšířením a to až o 31 742 PPS (Lucembursko versus Makedonie).

Metodika

Statistika rodinných účtů (SRÚ) sleduje a poskytuje informace o výši údajů a struktuře spotřeby domácností – poskytuje informace o výši jejich vydání a struktuře spotřeby. Informace o odlišnostech spotřeby v domácnostech tříděných podle rozličných hledisek nebo o vlivu různých faktorů (např. pohyb cen, situace na trhu) na strukturu vydání a spotřební zvyklosti domácností nelze získat z jiných zdrojů.

SRÚ je v podstatě jediným zdrojem informací o vydáních domácností ve vazbě na jejich příjmy. Z výsledků SRÚ lze vyhodnocovat změny ve výši a struktuře příjmů v rámci zpravodajského souboru a ve vztahu k výdajům domácností.

V návaznosti na připravované nařízení Integrated European Social Statistics (IESS), které předpokládá integraci sociálních šetření v domácnostech a šetření na základě náhodného výběru, ČSÚ přistoupil k reformě šetření SRÚ. V roce 2016 proběhl naposledy dosavadní způsob zjišťování (prováděný kvótním výběrem) na redukovaném vzorku domácností, který umožnil zpracování reprezentativních výstupů pouze v omezeném rozsahu a podrobnosti. Od roku 2017 probíhá šetření SRÚ již v rámci nového modelu metodou náhodného výběru, což ovlivní podobu i termín příštích publikovaných výsledků.

Zpravodajské domácnosti SRÚ byly do roku 2016 vybírány záměrným kvótním výběrem. Hlavní myšlenkou kvótního výběru bylo vytvořit soubor, který by kopíroval rozhodující strukturální stavbu. Bylo například předem určeno, kolik v šetřeném vzorku bude zaměstnaneckých domácností, domácností osob samostatně výdělečně činných, důchodcovských domácností apod. Dalším výběrovým znakem byla velikost obce a druh domu. Kvótní výběr je druhem záměrného výběru.

Jednotkou výběru a zpravodajskou jednotkou šetření je hospodařící domácnost, tzn. soubor osob společně bydlících, které se společně podílejí na úhradě základních výdajů (na výživu, provoz domácnosti, údržbu bytu apod.).

ČSÚ centrálně rozděloval domácnosti podle jednotlivých výběrových znaků do celé republiky a rovněž rozvrhoval i měsíce podrobného vedení zápisů o vydáních za potraviny a nealkoholické nápoje tak, aby byly (v rozdělení podle skupin domácností, počtu dětí a příjmových pásem) rovnoměrně rozloženy do celého roku. Každá domácnost podrobně zapisovala vydání za potraviny a nealkoholické nápoje pouze dva měsíce v roce, v ostatních měsících sdělovala jen celkovou sumu těchto vydání.

Pro tři nejvýznamnější skupiny domácností se používala ještě další výběrová kritéria, a to např.:

čistý peněžní příjem na jednoho člena domácnosti a počet vyživovaných dětí pro domácnosti zaměstnanců a domácnosti osob samostatně výdělečně činných;

důchod na jednoho člena domácnosti a počet členů (u jednočlenných domácností také pohlaví osoby) pro domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů.

Čisté peněžní **příjmy** jsou tvořeny příjmy ze závislé činnosti, z podnikání, sociálními příjmy a ostatními příjmy jednotlivých členů i celé domácnosti. Získají se z hrubých příjmů odečtením odvodů na zdravotní a sociální pojištění a daně z příjmů. Do peněžních příjmů nejsou započteny vybrané úspory ani přijaté půjčky a úvěry. V příjmech ze soukromého podnikání jsou v SRÚ zjišťovány pouze částky, které byly z výnosu podnikání převedeny pro potřebu domácnosti a jejich jednotlivých členů.

Pro třídění spotřebních **vydání** se v SRÚ od roku 1999 používá klasifikace CZ-COICOP „Klasifikace individuální spotřeby podle účelu“. Klasifikace je třístupňová, má 14 oddílů, 58 skupin a 157 tříd. Byla vytvořena v rámci transformace klasifikační soustavy jako česká verze mezinárodního standardu COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose) pro zajištění mezinárodní srovnatelnosti statistických ukazatelů a je závazná pro všechna statistická zjišťování prováděná podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní

statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem klasifikace je zařídění všech druhů individuální spotřeby (vydání za zboží a služby) podle účelu použití. Pro sledování spotřebních výdajů domácností je určeno prvních dvanácti oddílů klasifikace. SRÚ přizpůsobila zčásti členění výdajů mezinárodnímu standardu specializovanému pro SRÚ, takže každá třída CZ-COICOP má přiřazenu jednu nebo více položek SRÚ. Chybějící skupiny 02.3 Narkotika, 04.2 Imputované nájemné a 12.2 Prostituce nejsou zatím v SRÚ zavedeny.

Imputované nájemné je hypotetické nájemné, jež by majitelé obydlí, ve kterých bydlí, inkasovali, kdyby je pronajímali. Anebo naopak, je to hypotetické nájemné, které by museli platit, kdyby tato obydlí nevlástnili, ale měli je v pronájmu.

Vydání podle CZ-COICOP jsou uspořádána do dvanácti oddílů:

01 Potraviny a nealkoholické nápoje

02 Alkoholické nápoje, tabák

03 Odívání a obuv

04 Bydlení, voda, energie, paliva

05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy

06 Zdraví

07 Doprava

08 Pošty a telekomunikace

09 Rekreace a kultura

10 Vzdělávání

11 Stravování a ubytování

12 Ostatní zboží a služby

Poslední dostupné srovnání spotřebních vydání domácností důchodců v jednotlivých státech Evropy je v Eurostatu k dispozici z roku 2015. Jedná se o spotřební vydání domácností, v jejichž čele je nepracující důchodce. Česká republika nepočítá s imputovaným nájemným, proto imputované nájemné ostatních zemí ze srovnání bylo vyřazeno.

ČSÚ ve svých výstupech ze šetření SRÚ publikuje výsledky za domácnosti důchodců bez ekonomicky aktivních členů. Toto národní pojetí se odlišuje od definice Eurostatu, proto i dále uváděné údaje o struktuře spotřebních vydání (převzaté z Eurostatu) se mohou lišit od údajů publikovaných ČSÚ.

Ze srovnání bylo vyřazeno Německo, protože nemá uvedenu položku 08 Pošty a telekomunikace.

Podíly spotřebních vydání za vybrané státy jsou uvedeny v tabulce i v koláčových grafech v procentech.

Podíly spotřebních vydání

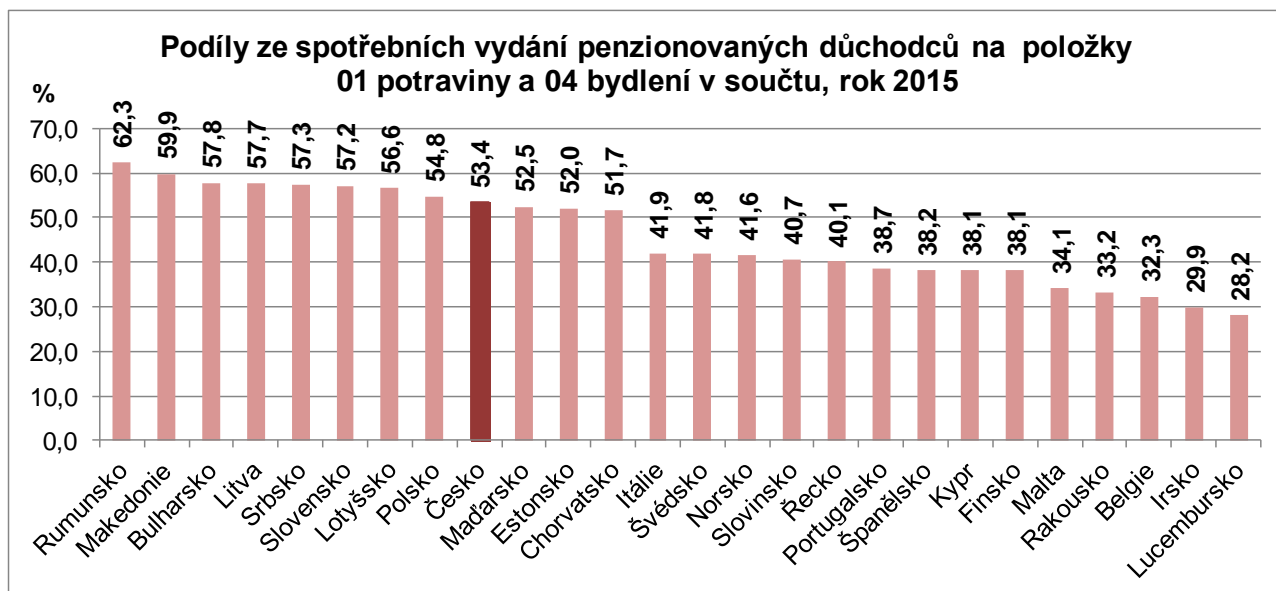
Vycházíme z databáze Eurostatu, z tabulky pod kódem hbs_str_t221.

Potraviny a bydlení

Nejvyšší podíl ze spotřebních výdajů důchodci zaplatí za potraviny a bydlení. Pokud sečteme podíly na potraviny (položka 01) a bydlení (položka 04) ze spotřebních vydání penzionovaných důchodců, dostaneme obrázek o tom, ve kterých státech vydají penzionovaní důchodci za tyto nezbytné komodity nejvyšší část svých spotřebních vydání. Přes 50 % těchto vydání vynakládají penzionovaní důchodci ve všech postkomunistických státech s výjimkou Slovinska. Nejhůře je na tom Rumunsko, jehož penzionovaní důchodci vydají na bydlení a potraviny 62,3 % svých spotřebních vydání. Následuje Makedonie, Bulharsko a Litva. V Česku penzionovaní důchodci za tyto nezbytné komodity vydají 53,4 % svých spotřebních vydání.

Naproti tomu, méně než 35 % za bydlení a potraviny celkem ze svých spotřebních vydání utratí penzionovaní důchodci především v Lucembursku (28,2 %), v Irsku, Belgii, Rakousku a Maltě.

Graf 1

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Přibližme si jednotlivé položky spotřebních vydání penzionovaných důchodců blíže. Vybrali jsme ty nejdůležitější.

Potraviny a nealkoholické nápoje

Makedonie, Rumunsko, Litva, Srbsko, Bulharsko, Lotyšsko, Estonsko a Chorvatsko mají ve svých zemích penzionované důchodce, kteří vydají ze svých spotřebních vydání nejvyšší podíl na **položku 01 - potraviny a nealkoholické nápoje**. Makedonští důchodci na potraviny vydají 42,1 %, rumunští 41,0 % a litevští 39,1 %. Přes 30 % je to ještě v Estonsku a Chorvatsku. Naproti tomu státy západní Evropy, kterými jsou Lucembursko, Rakousko, Norsko a Švédsko, nevydají za potraviny a nealkoholické nápoje více než 16 % ze svých celkových spotřebních vydání.

Bydlení, voda, energie a paliva

Položka **04 - bydlení, voda, energie a paliva** stojí nejvíce penzionované důchodce v České republice a na Slovensku. V Česku za ně vydají 28,6 % z celkových spotřebních vydání, na Slovensku 28,3 %. Třetím státem s nejvyšším podílem bydlení na spotřebních vydáních je Norsko (26,9 %). Čtvrtým je Švédsko s hodnotou 26,7 %. Přes 20 % ještě překročilo Polsko, Maďarsko, Německo, Finsko, Lotyšsko a Rumunsko.

Nejnižší podíly ze svých spotřebních vydání mají v průměru důchodci na Maltě s hodnotou pouze 9,4 %. Nízkých hodnot dosahují další jižní státy jako je Kypr, Řecko a Španělsko, které nepřekročily 15 %. Mezi nimi se nachází Irsko s podílem 13,6 %. Irsko nemá ani vysokou položku 01 - potraviny a nealkoholické nápoje (16,3 %).

Zdraví

Položka, která hraje v životě penzionovaných důchodců důležitou roli, je **06 - zdraví**. Podíl výdajů na zdraví je nejvyšší v Lotyšsku a Litvě. V Lotyšsku senioři na zdraví vydají 14,6 % ze všech spotřebních výdajů. V Litvě je to 13,5 %. Další země s vysokým podílem spotřebních výdajů na položku 06 - zdraví, jsou Řecko, Portugalsko a Bulharsko, jejichž hodnoty se pohybují nad 10 %. Naproti tomu země, kde penzionovaní důchodci vydají nejnižší podíl ze svých spotřebních vydání na položku 06 - zdraví, je Norsko. Je to pouze 2,7 %. Pod třemi procenty se nacházejí ještě Lucembursko a Slovinsko. Česko patří k zemím s nízkým podílem výdajů na zdraví (4,1 %).

Doprava

Irsko, Lucembursko a Slovinsko jsou státy, kde senioři vydají ze svých spotřebních vydání na položku **07 - dopravu** nejvyšší podíl. V Irsku je to 15,7 %, v Lucembursku 15,6 % a ve Slovinsku 15,2 %. Na rozdíl od Slovinska vydají však senioři v Irsku a Lucembursku nízký podíl ze svých spotřebních vydání na základní položky, na bydlení a potraviny. Naproti tomu Rumunsko, kde je podíl na potraviny a bydlení 62,3 %, na dopravu je pouhých 3,3 %. Podobně jsou na tom Litva a Lotyšsko. V Česku vydají senioři ze svých spotřebních vydání na dopravu 6,7 %.

Pošty a telekomunikace

Na položku **08 - Pošty a telekomunikace**, vydají penzionovaní důchodci ze svých spotřebních vydání nejvíce v Maďarsku (6,5 %) a Chorvatsku (5,4 %). Nejnižší podíl na položku 08 – Pošty a telekomunikace ze svých spotřebních vydání mají senioři v Rakousku, kteří vydají pouze 1,5 %.

Rekreace a kultura

Švédsko, Rakousko, Finsko a Irsko jsou státy, v nichž penzionovaní důchodci vydávají ze svých spotřebních vydání na položku **09 - rekreaci a kulturu** více než 10 %. Ve Švédsku je to 14,6 %. Naopak rumunští, makedonští, bulharští, srbští a řečtí penzionovaní důchodci nemají více než 4,0 % (3,0 - 3,9 %). V Česku je to 8,8 %.

Data podílů spotřebních výdajů penzionovaných důchodců v % shrnujeme v tabulce.

Tab. 1: Podíly vydání domácností penzionovaných důchodců za jednotlivé položky v %, rok 2015

	01 Potraviny a nealkoholické nápoje	02 Alkoholické nápoje a tabák	03 Odívání a obuv	04 Bydlení, voda, energie, paliva	05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	06 Zdraví
Rumunsko	41,0	6,1	3,4	21,3	4,5	9,4
Makedonie	42,1	3,3	5,1	17,7	6,3	5,6
Bulharsko	37,9	3,4	2,8	19,9	4,3	10,3
Litva	39,1	3,3	3,1	18,6	4,9	13,5

Senioři a jejich výdaje

Srbsko	38,4	4,2	3,8	18,9	4,5	5,9
Slovensko	28,9	3,5	3,2	28,3	5,2	5,6
Lotyšsko	35,0	2,4	2,7	21,6	3,3	14,6
Polsko	29,1	2,6	3,7	25,7	4,8	8,9
Česko	24,7	3,4	3,4	28,6	6,3	4,1
Maďarsko	27,9	3,1	2,5	24,6	4,6	9,0
Estonsko	33,3	4,5	2,8	18,7	6,0	8,1
Chorvatsko	32,7	3,1	5,1	18,9	4,5	4,0
Itálie	26,4	2,5	5,0	15,6	6,5	8,5
Švédsko	15,1	2,7	2,7	26,7	6,8	4,2
Norsko	14,7	4,7	6,9	26,9	6,7	2,7
Slovinsko	21,7	2,6	4,5	19,0	4,8	3,5
Řecko	25,5	3,5	4,7	14,5	5,2	10,6
Portugalsko	21,3	1,8	3,2	17,4	5,8	10,4
Španělsko	23,5	2,3	5,5	14,6	6,7	6,3
Kypr	26,0	2,3	4,8	12,2	8,5	9,7
Finsko	16,3	2,8	2,7	21,8	5,2	7,2
Malta	24,7	2,6	6,1	9,4	7,4	8,4
Rakousko	14,2	2,5	4,3	19,0	7,7	5,8
Belgie	16,3	2,9	4,1	16,0	6,4	7,5
Irsko	16,3	2,7	4,4	13,6	5,9	4,9
Lucembursko	12,5	2,0	6,2	15,7	8,8	3,8

Pokračování tabulky

	07 Doprava	08 Pošty a telekomunikace	09 Rekreační a kultura	Stravování a ubytování	12 Ostatní zboží a služby	01 a 04 potraviny a bydlení součet
Rumunsko	3,3	4,3	3,0	0,4	3,3	62,3
Makedonie	5,0	3,6	3,4	2,4	4,9	59,9
Bulharsko	6,2	4,5	3,6	2,9	4,0	57,8
Litva	4,7	3,5	4,4	0,6	4,4	57,7
Srbsko	7,6	5,2	3,8	1,8	5,4	57,3
Slovensko	7,3	4,9	5,3	3,2	4,7	57,2
Lotyšsko	4,9	3,9	6,5	1,3	3,7	56,6
Polsko	5,7	4,9	5,5	3,0	6,2	54,8
Česko	6,7	3,8	8,8	3,3	6,8	53,4
Maďarsko	6,5	6,5	5,4	1,7	8,0	52,5
Estonsko	8,6	4,6	7,3	1,2	4,4	52,0
Chorvatsko	10,7	5,4	5,1	1,8	8,3	51,7
Itálie	11,5	3,3	6,1	4,9	9,6	41,9
Švédsko	14,7	3,5	14,6	2,4	6,6	41,8
Norsko	14,9	2,6	7,6	3,6	8,7	41,6
Slovinsko	15,2	5,4	8,2	2,6	12,4	40,7
Řecko	9,5	4,3	3,9	10,0	6,8	40,1
Portugalsko	13,7	3,9	4,4	8,6	8,7	38,7
Španělsko	10,7	3,4	6,7	9,0	10,8	38,2
Kypr	12,2	4,1	4,4	7,2	8,2	38,1

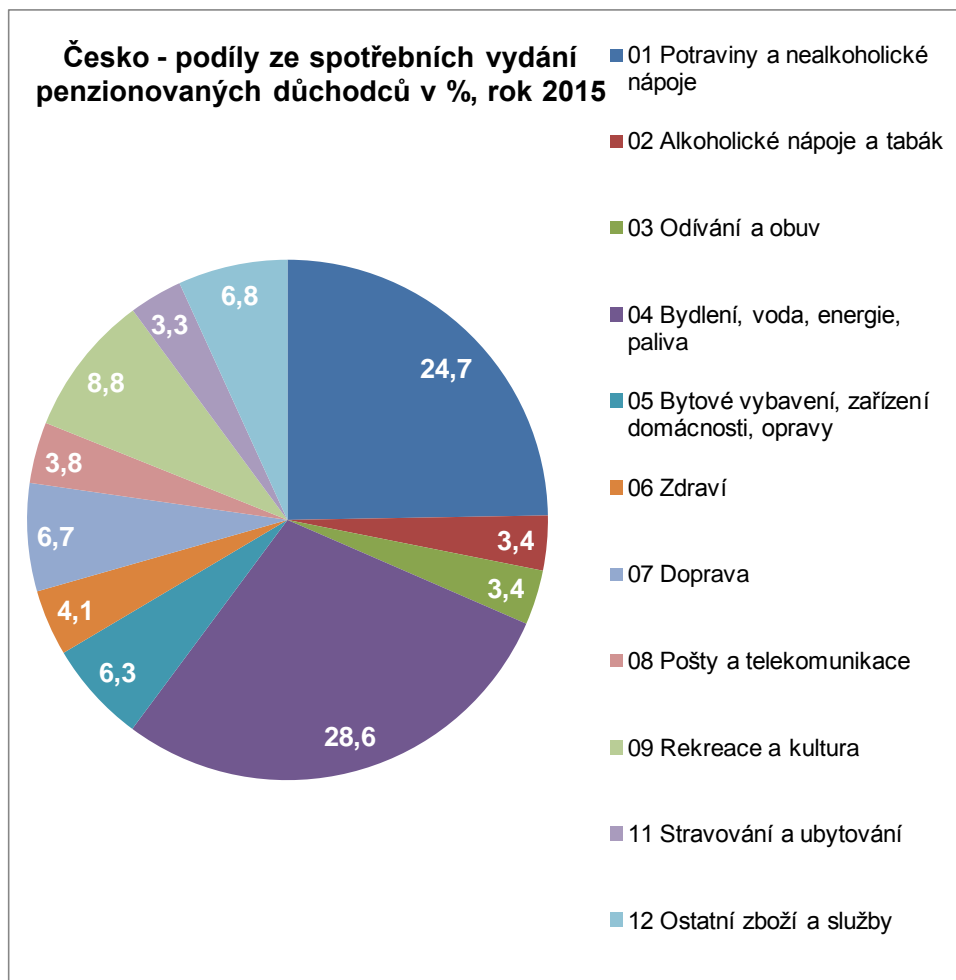
Finsko	14,6	3,0	11,1	3,2	12,0	38,1
Malta	10,7	4,4	6,8	7,6	10,9	34,1
Rakousko	13,9	1,5	11,7	6,5	12,8	33,2
Belgie	12,6	3,5	9,9	7,3	13,3	32,3
Irsko	15,7	5,3	10,4	6,7	13,9	29,9
Lucembursko	15,6	2,7	9,3	11,2	11,8	28,2

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Podíly ze spotřebních vydání v grafech

Pro ilustraci jsou uvedeny tři koláčové grafy. Data jsou za rok 2015. V České republice vypadá situace takto:

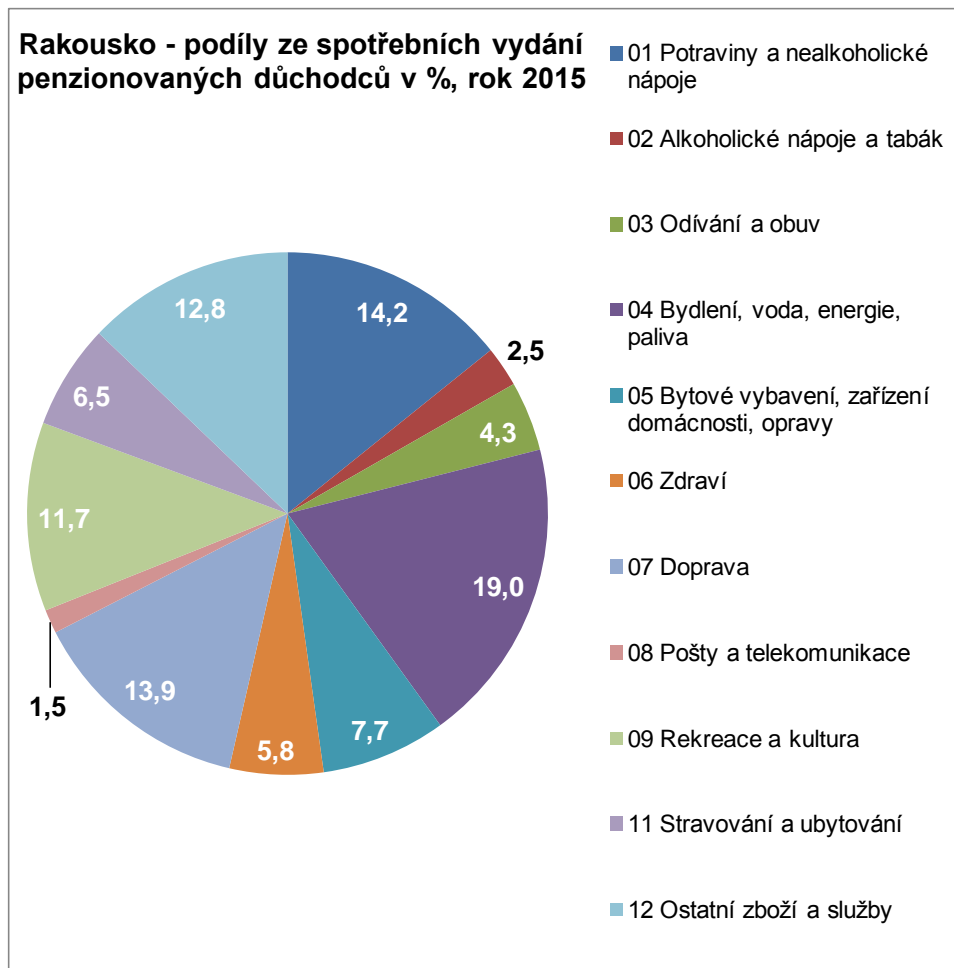
Graf 2

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

V Česku, jak už bylo zmíněno, nejvyšší podíl připadne na položku 04 bydlení, vodu, energii a paliva. Druhým nejvyšším podílem je položka 01 potraviny a nealkoholické nápoje. Třetím je položka 09 rekreace a kultura, která tvoří 8,8 %.

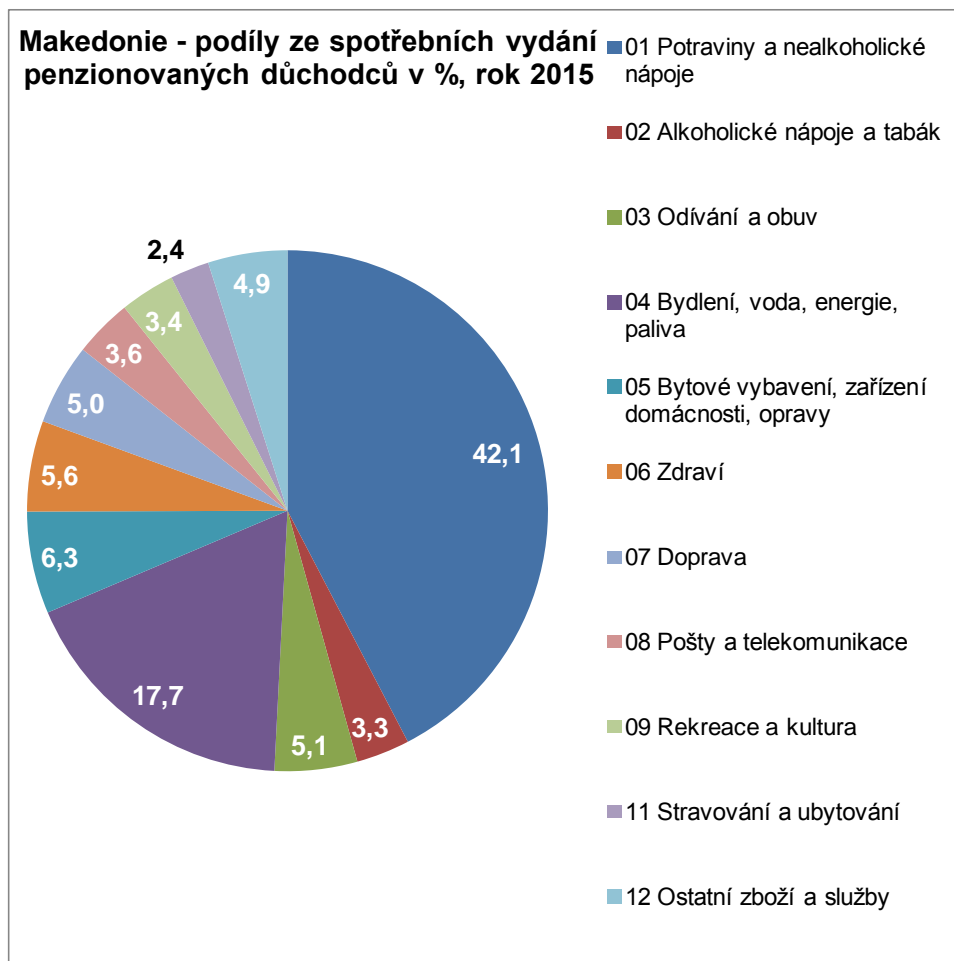
Graf 3

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

Rakousko, stát západní Evropy, má rozložení spotřebních vydání penzionovaných důchodců velmi rozdílné od České republiky. Dominují tu také položky 04 a 01 (bydlení a potraviny), ale na rozdíl od Česka jsou výrazně nižší. Třetí vysoký podíl spotřebních výdajů zaujímá položka 07 doprava.

Graf 4

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno)

V Makedonii je nejvýraznější položka 01 potraviny a nealkoholické nápoje. Představuje 42,1 %, což je velmi vysoký podíl oproti ostatním státům. Druhý nejvyšší podíl má položka 04 bydlení, voda, energie, paliva. Na ostatní položky zbývá málo. Třetí v pořadí je položka 05 bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy.

Standard kupní síly

Přesuňme se od relativního k absolutnímu. V předchozí kapitole jsme se zabývali podíly výdajů domácností, v jejichž čele je penzionovaný důchodce, v procentech. V následující kapitole je srovnání absolutní uvnitř Evropské unie. Nástroj, který nám zprostředkuje toto srovnání, je Standard kupní síly (PPS). Celkové množství PPS u penzionovaných důchodců přepočítané na ekvivalent dospělého člověka u jednotlivých států, jsme rozpočítali v poměru, v jakém jsou uvedena spotřební vydání v předchozí kapitole. Toto srovnání je třeba považovat za pouze informativní, nízká čísla jsou zatížena vyšší statistickou chybou. Upozorňujeme ještě na jednu nepřesnost, se kterou je nutné počítat – podíly spotřebních vydání jsou za domácnosti s penzionovaným důchodcem v čele, zatímco standard kupní síly je přepočten na jednoho penzionovaného

důchodce. Předpokládejme tedy, že jeden penzionovaný důchodce bude mít spotřební vydání ve stejném poměru, jako domácnost s penzionovým důchodcem v čele.

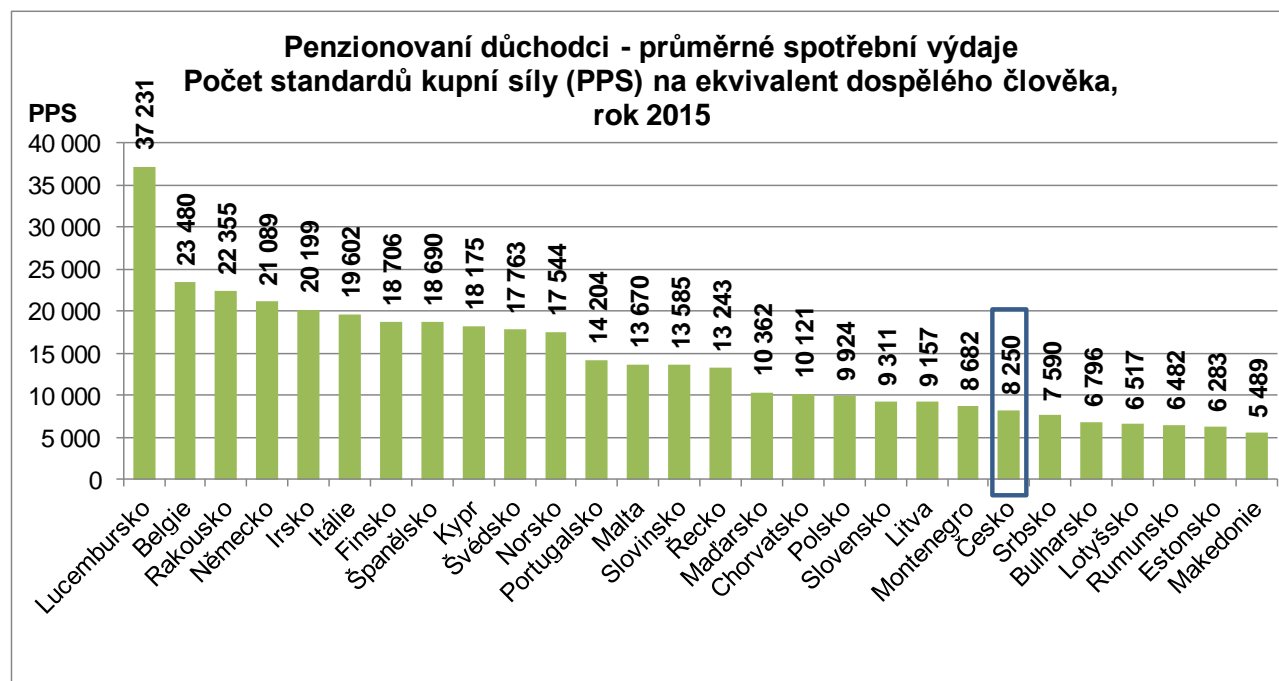
Abychom mohli porovnat státy Evropy v absolutní rovině, je třeba použít standard kupní síly (PPS). Standard kupní síly je uměle vytvořený nástroj Eurostatem. Slouží k porovnání jednotlivých států EU. Představme si Evropskou unii jako jeden stát, ve kterém se platí PPS. Za jedno PPS si lze pořídit v každé zemi EU28 stejné množství zboží či služeb. Otázka je, kolik PPS mají lidé v jednotlivých zemích k dispozici. Je však třeba mít na paměti, že užití PPS k porovnání jednotlivých států Evropy komplikuje situace, kdy např. alkohol a tabák jsou zatíženy různou spotřební daní v různých evropských státech. K dalšímu zkreslení dochází, pokud důchodci ve velké míře využívají slev, což se projevilo u potravin v České republice.

Položku 10 – Vzdělání vyřazujeme, protože výdaje, které penzionovaní důchodci utratili za vzdělání, jsou minimální a tudíž zatížené velkou statistickou chybou. V některých státech tato položka chybí zcela.

Nejprve se podívejme, kolik PPS mají penzionovaní důchodci v jednotlivých státech Evropy. Zdrojem je tabulka databáze Eurostatu s kódem hbs_exp_t131.

Výrazně nejvíce PPS mají penzionovaní důchodci v Lucembursku (37 231). Od 23 480 PPS do 17 554 PPS (sestupně) mají převážně státy západní Evropy spolu s Itálií, Španělskem a Kyprem. Portugalsko, Malta, Slovinsko a Řecko se pohybují v rozmezí 14 204 PPS (Portugalsko) až 13 243 PPS (Řecko). Následují státy východní Evropy v čele s Maďarskem (10 362 PPS) až po Makedonii (5 489 PPS). Česko má k dispozici pro penzionované důchodce 8 250 PPS, což je o 28 981 PPS méně, než mají penzionovaní důchodci v průměru v Lucembursku a o 9 513 PPS méně než ve Švédsku. Český penzionovaný důchodce má tedy 4,51krát méně PPS než důchodce v Lucembursku a 2,15krát méně PPS než důchodce ve Švédsku. Více PPS než v Česku mají důchodci na Slovensku, v Polsku a Maďarsku. Data jsou za rok 2015, stejně jako podíly spotřebních výdajů v předchozí kapitole.

Graf 5

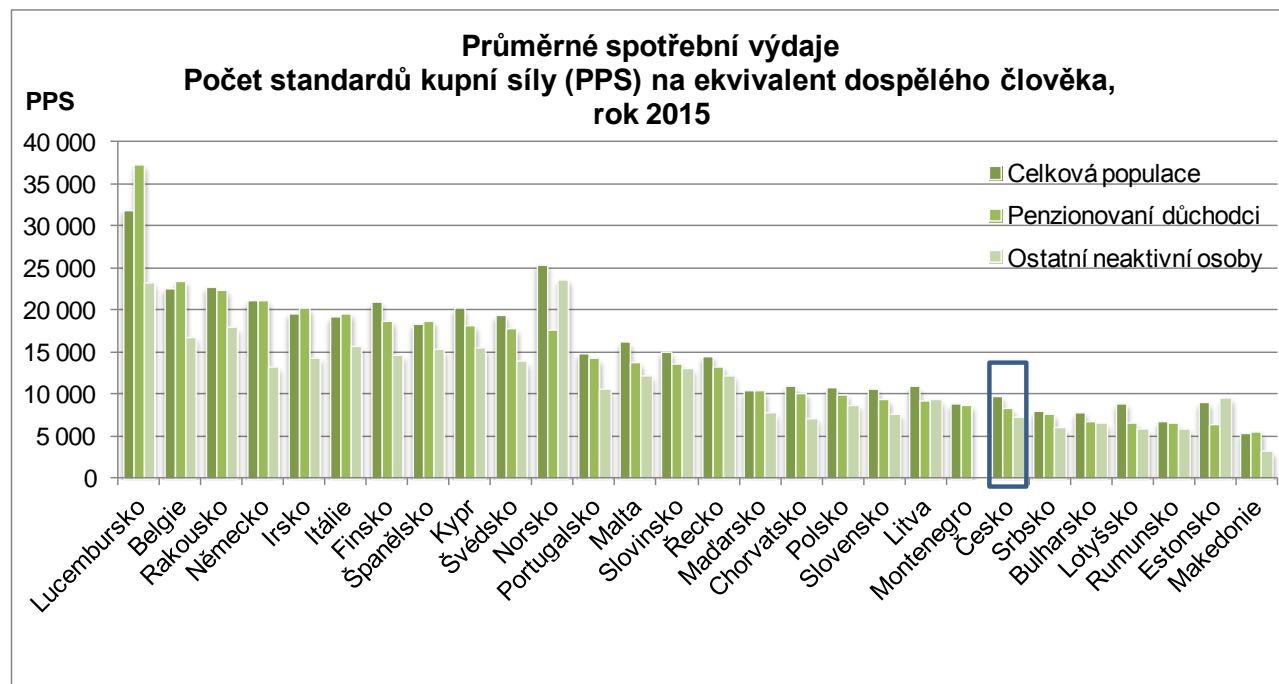

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_exp_t131

Zajímavé je srovnání kupní síly celkové populace, penzionovaných důchodců a ostatních neaktivních osob. V Lucembursku mají výrazně nejvyšší kupní sílu (měřeno v PPS) penzionovaní důchodci na rozdíl od většiny států Evropy. V Lucembursku, Belgii, Německu, Irsku, Itálii a Španělsku a Makedonii mají penzionovaní důchodci vyšší kupní sílu než celková populace. V Norsku, Litvě a Estonsku mají vyšší kupní sílu než

penzionovaní důchodci ostatní neaktivní osoby. V Estonsku mají ostatní neaktivní osoby dokonce vyšší kupní sílu než celková populace.

Graf 6

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_exp_t131

Spotřební vydání penzionovaných důchodců v zemích EU v PPS

Celkový počet standardů kupní síly (PPS) penzionovaného důchodce v každé zemi jsme rozdělili v poměru, v jakém byl zjištěn z předchozí kapitoly (viz např. koláčové grafy) na jednotlivé položky COICOP. Hlavní položky jsou v grafech ještě rozděleny na podskupiny. To nám umožňuje porovnat kupní sílu penzionovaných důchodců napříč Evropou.

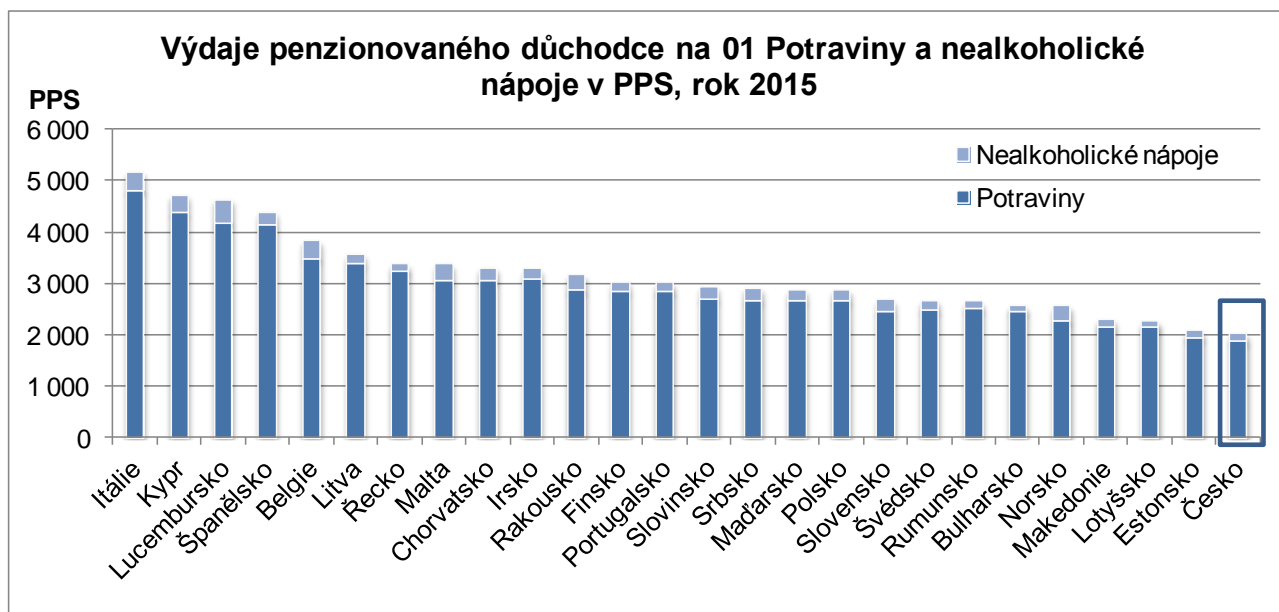
01- Potraviny a nealkoholické nápoje

Podívejme se na položku 01 - Potraviny a nealkoholické nápoje. Vidíme, že český penzionovaný důchodce utratil za potraviny a nealkoholické nápoje nejméně ze všech zde uváděných států EU. Za tyto komodity český důchodce utratil pouze 2 040 PPS, avšak tato částka představuje 24,7 % z jeho vydání. To může být způsobeno šetřením na jídle a masivním využíváním slev.

Nejvíce utratil penzionovaný důchodce v Itálii, na Kypru, v Lucembursku a ve Španělsku. V těchto státech částka v PPS za potraviny a nealkoholické nápoje převýšila 4 000 PPS. V Itálii si penzionovaný důchodce mohl dovolit za tyto komodity utratit dokonce 5 173 PPS, což bylo 26,4 % z jeho vydání, to je jen o 1,7 % více než v Česku. V Itálii má však důchodce k dispozici 19 602 PPS celkem, zatímco český důchodce pouze 8 250 PPS (viz graf 5).

Více PPS než čeští důchodci za potraviny a nealkoholické nápoje vydali důchodci v Estonsku, Lotyšsku a Makedonii. Úsporní v tomto ohledu jsou ještě Norové, Bulhaři, Rumuni, Švédové a Slováci, jejichž penzionovaní důchodci neutratili vyšší částku za potraviny a nealkoholické nápoje než je 2 690 PPS.

Graf 7

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Graf doplňuje tabulka s počtem PPS, které senioři v jednotlivých státech utratili za položku 01 Potraviny a nealkoholické nápoje.

Tab 2: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 01, Potraviny a nealkoholické nápoje v PPS, rok 2015

	Potraviny	Nealkoholické nápoje	Celkem 01
Itálie	4 819	354	5 173
Kypr	4 378	342	4 720
Lucembursko	4 187	454	4 641
Španělsko	4 142	256	4 398
Belgie	3 496	341	3 838
Litva	3 381	200	3 580
Řecko	3 231	151	3 382
Malta	3 051	328	3 380
Chorvatsko	3 067	246	3 313
Irsko	3 088	202	3 290
Rakousko	2 871	305	3 175
Finsko	2 858	189	3 047
Portugalsko	2 856	166	3 021
Slovinsko	2 714	232	2 945
Srbsko	2 677	239	2 916
Maďarsko	2 670	220	2 890
Polsko	2 669	217	2 887
Slovensko	2 460	230	2 690
Švédsko	2 484	198	2 682

Rumunsko	2 505	152	2 657
Bulharsko	2 471	107	2 579
Norsko	2 275	297	2 571
Makedonie	2 159	154	2 313
Lotyšsko	2 150	129	2 278
Estonsko	1 958	133	2 090
Česko	1 883	157	2 040

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

02 - Alkoholické nápoje a tabák

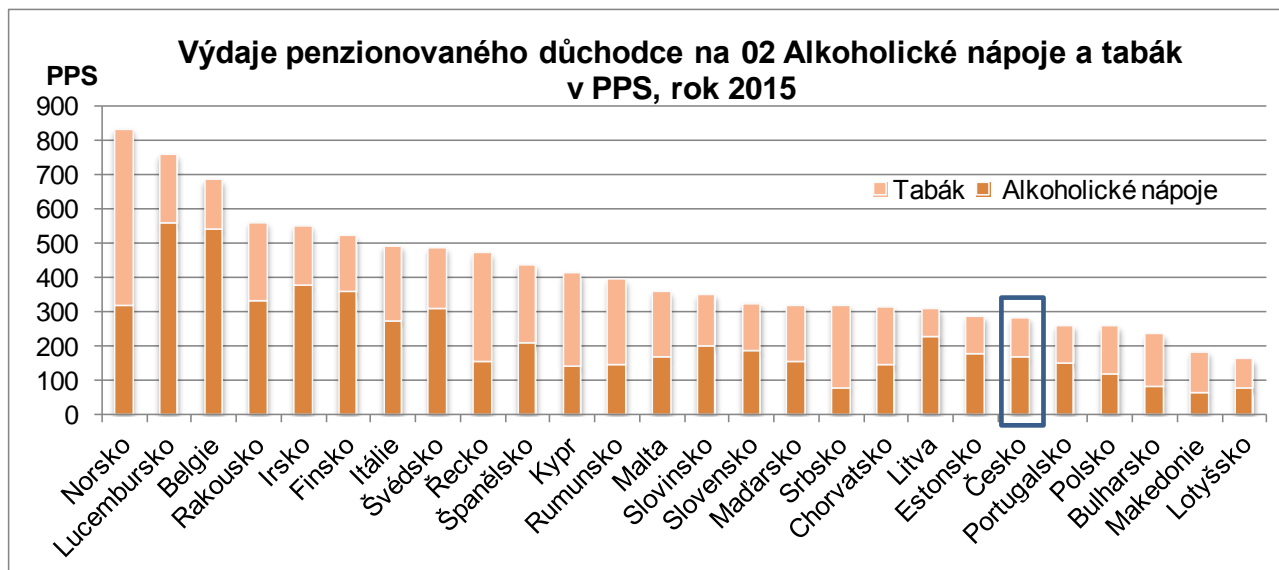
Nejvíce PPS za alkoholické nápoje vydali lucemburští důchodci. Zaplatili 555 PPS, zatímco makedonští důchodci vydali za alkohol pouze 60 PPS. Do 100 PPS utratili za alkohol ještě penzionovaní důchodci v Lotyšsku, Srbsku a Bulharsku. Poláci vydali 115 PPS. Čeští penzionovaní důchodci za alkohol příliš peněz nevydávají. Zaplatili za něj v průměru 165 PPS. Vraťme se ke státům, kde za alkohol důchodci utratí podstatně více. Kromě Lucemburska je to především Belgie, která za Lucemburskem zaostává jen o málo. Belgičtí důchodci utratili za alkoholické nápoje v průměru 540 PPS. Důchodci z dalších zemí již tolik za alkohol neutrácejí, avšak mezi 300 a 400 PPS se pohybovala útrata za alkohol především v Irsku (375 PPS), Finsku (354 PPS), Rakousku (330 PPS), Norsku (316 PPS) a Švédsku (308 PPS). Italští, litevští a španělští důchodci utratí za alkohol mezi 200 až 300 PPS. Státy východní a jižní Evropy včetně Česka za alkohol mnoho neutrácejí.

Srovnání za alkohol a tabák odráží však pouze, kolik penzionovaní důchodci za tyto komodity utratili, ale PPS zde přestává plnit funkci na které je založen z jeho definice, a sice že za jeden PPS je možné si koupit stejný objem zboží ve všech státech EU, protože tabák a alkohol jsou komodity zatížené v každé zemi jinou spotřební daní.

Podívejme se na druhou komoditu z položky 02, a sice na tabák. Ve kterých státech Evropské důchodci utratili za tabák nejvíce? Jsou to Norové, jejichž penzionovaní důchodci utratili za tabák 514 PPS. Zde zase musíme připomenout různé nastavení spotřební daně, ale i skutečnost, že sociální systém je v Norsku pro důchodce příznivý a důchody jsou tomu odpovídající. V takové situaci však nejsou Řekové, přesto řečtí důchodci utrácejí za tabák po Norech nejvíce. Řečtí důchodci utratili za tabák 318 PPS. Hodně za tabák vydali také důchodci na Kypru (274 PPS). K velkým kuřákům patří i důchodci v Rumunsku (250 PPS). Čeští důchodci za tabák příliš neutrácejí (116 PPS). Ani ne 100 PPS vydali za tabák důchodci v Litvě (80 PPS) a v Lotyšsku (83 PPS).

Graf 8

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Graf doplňujeme tabulkou.

Tab. 3: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 02 Alkoholické nápoje a tabák, rok 2015

	Alkoholické nápoje	Tabák	Celkem 02
Norsko	316	514	831
Lucembursko	555	202	757
Belgie	540	142	682
Rakousko	330	229	559
Irsko	375	173	548
Finsko	354	165	520
Itálie	272	218	490
Švédsko	308	176	484
Řecko	151	318	469
Španělsko	205	230	435
Kypr	137	274	410
Rumunsko	143	250	392
Malta	164	192	356
Slovinsko	199	149	347
Slovensko	184	138	322
Maďarsko	151	165	317
Srbsko	76	239	315
Chorvatsko	142	168	311
Litva	226	80	306
Estonsko	177	107	284
Česko	165	116	281
Portugalsko	147	111	258
Polsko	115	140	255
Bulharsko	81	152	233
Makedonie	60	121	181

Lotyšsko	76	83	159
----------	----	----	-----

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

03 - Odívání a obuv

Lucemburští důchodci za oděvy utrácejí výrazně více než ostatní důchodci Evropy. Spotřebují 1 917 PPS za odívání. Druhým státem v Evropě se nejvyššími výdaji na odívání je Norsko, které však výrazně zaostává za Lucemburskem. Norští penzionovaní důchodci za oděvy utratili 1 108 PPS. Přes 700 PPS do 800 PPS vydali důchodci na odívání ještě v Belgii, Itálii, Rakousku, Irsku a Španělsku. Čeští penzionovaní důchodci si mohli dovolit utratit za odívání pouze 206 PPS. Ještě horší situaci v tomto směru mají důchodci v Lotyšsku, Rumunsku a Bulharsku, jejichž vydání za odívání nepřekročilo 120 PPS.

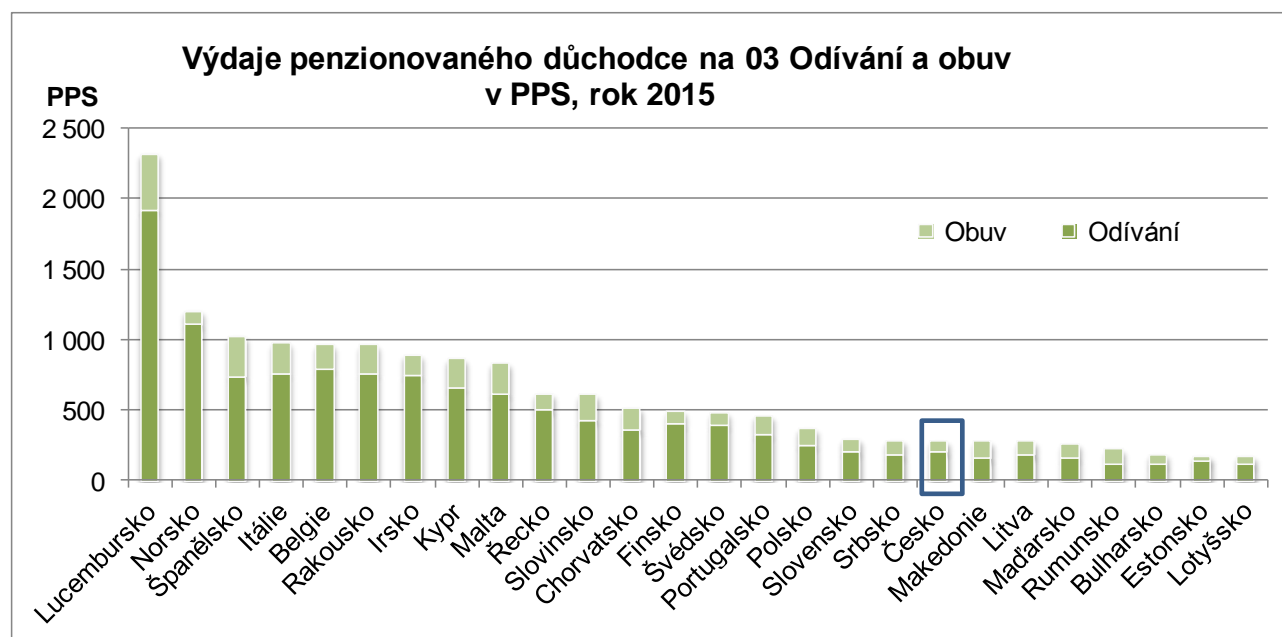
Co se týká obuvi, čeští důchodci spadli až na čtvrtou příčku od konce. Za obuv utratili 74 PPS. Pod nimi je už jen Estonsko (38 PPS), Lotyšsko (61 PPS) a Bulharsko (72 PPS).

Do 100 PPS za obuv se překvapivě dostává i Švédsko (88 PPS). Dalšími státy jsou Slovensko (92 PPS) a dále Litva, Finsko, Maďarsko a Norsko.

Za obuv nejvíce utratili důchodci opět v Lucembursku (404 PPS). Španělsko, Malta, Itálie, Kypr a Rakousko se řadí k zemím, jejichž penzionovaní důchodci měli na útratu za obuv přes 200, do 300 PPS.

V celkové položce 03 Odívání a obuv vede Lucembursko, kde tamější důchodci si mohli dovolit utratit výrazně více než penzionovaní důchodci z ostatních zemí, a sice 2 321 PPS. Za nimi Norsko (1 207 PPS) a Španělsko (1 023 PPS) ještě překročily 1000 PPS. V Česku to bylo pouze 281 PPS. Ani ne 200 PPS za položku 03 - Odívání a obuv vydali důchodci v Lotyšsku, Estonsku a Bulharsku.

Graf 9

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP

Tab. 4: Výdaje penzionovaného důchodce na 03 Odívání a obuv, rok 2015

	Odívání	Obuv	Celkem 03
Lucembursko	1 917	404	2 321
Norsko	1 108	99	1 207
Španělsko	741	281	1 023

Itálie	762	218	980
Belgie	796	171	966
Rakousko	762	203	965
Irsko	750	144	895
Kypr	661	205	867
Malta	616	219	835
Řecko	502	117	619
Slovinsko	430	182	612
Chorvatsko	362	155	518
Finsko	402	94	496
Švédsko	396	88	484
Portugalsko	332	129	461
Polsko	255	115	370
Slovensko	207	92	299
Srbsko	182	105	287
Česko	206	74	281
Makedonie	159	121	280
Litva	186	93	280
Maďarsko	165	96	261
Rumunsko	116	107	223
Bulharsko	116	72	188
Estonsko	139	38	177
Lotyšsko	114	61	174

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

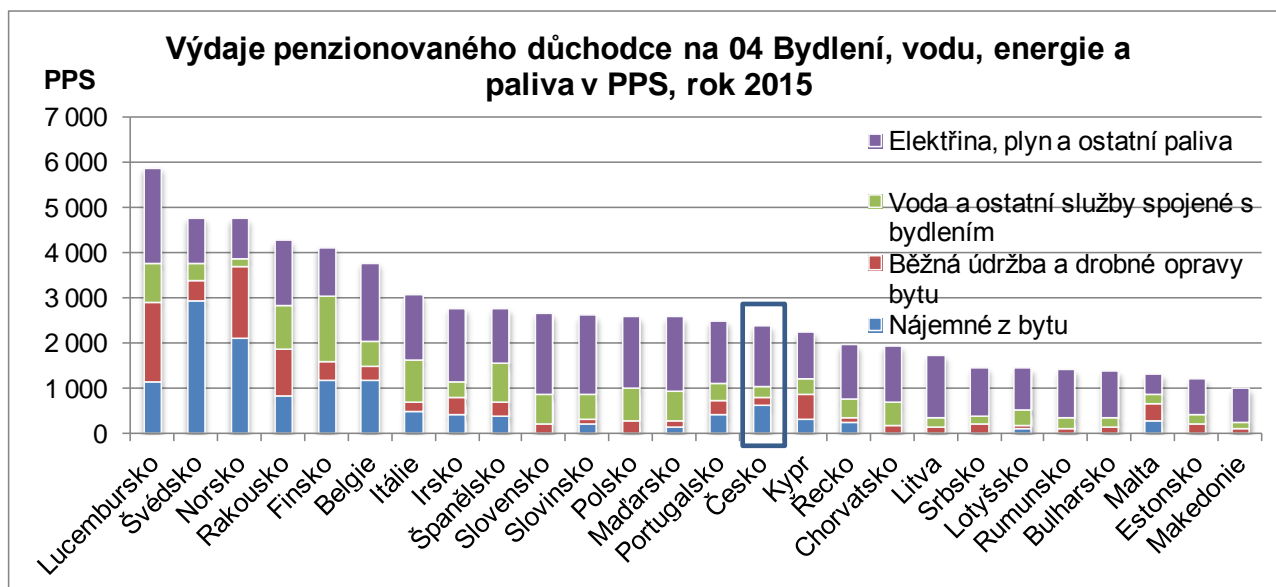
04 - Bydlení, voda, energie a paliva

Penzionovaný důchodce v Česku se výši svého vydání v PPS na položku 04 - Bydlení, vodu, energie a paliva ocitá ve společnosti jihoevropských států, jako jsou Portugalsko, Kypr a Řecko. Celkové výdaje na položku 04 jsou v Česku u penzionovaného důchodce 2 362 PPS, z čehož pouze elektřina, plyn a ostatní paliva ho stojí 1 346 PPS. Druhou nejvyšší položkou u penzionovaných důchodců v Česku je nájemné z bytu, které tvoří 586 PPS. Za vodu a ostatní služby spojené s bydlením vydal český penzionovaný důchodce 248 PPS a na běžnou údržbu a opravy bytu zbylo 182 PPS. Položka 04 - Bydlení, voda, energie a paliva tvoří u českého penzionovaného důchodce 28,6 % jeho celkového vydání, což je nejvyšší podíl, vyšší než u položky 01 - Potravin a nealkoholických nápojů.

Nejméně za položku 04 - Bydlení, vodu, energie a paliva vydá penzionovaný důchodce v Makedonii (973 PPS), Estonsku (1 175 PPS), na Maltě (1 286 PPS), v Bulharsku (1 352 PPS) a v Rumunsku (1 382 PPS). Kromě Malty tyto státy spojuje velmi nízké či chybějící vydání za nájem. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že z dat bylo vyloučené imputované nájemné, které je uváděno jako nájemné, které by vlastníku bytu zůstalo, pokud by byt, ve kterém bydlí, pronajímal. Všechna data jsou přepočítána s vyloučením imputovaného nájemného, protože u některých států včetně Česka není tato položka uváděna. Ke státům s velmi nízkým nájemným patří ještě Lotyšsko, Srbsko, Litva, Chorvatsko, Polsko a Slovensko. Penzionovaní důchodci vydají v těchto státech na nájemné méně než 100 PPS ročně. Z postkomunistických států má Česko nejvyšší nájem – 586 PPS, což je vyšší nájem než v Irsku (404 PPS) a v Itálii (463 PPS). Ve státech jako je Švédsko a Norsko, tvoří nájemné nejvyšší položku z bydlení - 2 924 PPS (Švédsko) a 2 097 PPS (Norsko).

Celkové výdaje na položku 04 jsou nejvyšší v Lucembursku, Německu, Švédsku, Norsku, Rakousku a Finsku, kde přesahují 4 000 PPS. V Lucembursku je to 5 852 PPS, ale podíl položky 04 na vydání celkem u lucemburských penzionovaných důchodců představuje pouze 15,7 %.

Graf 10

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Graf doplňujeme tabulkou s podrobnými údaji ve všech uvedených státech.

Tab. 5: Výdaje penzionovaného důchodce na položku COICOP 04 Bydlení, vodu, energie a paliva v PPS, rok 2015

	Nájemné z bytu	Běžná údržba a drobné opravy bytu	Voda a ostatní služby spojené s bydlením	Elektřina, plyn a ostatní paliva	Celkem 04
Lucembursko	1 110	1 766	858	2 119	5 852
Švédsko	2 924	440	374	1 011	4 749
Norsko	2 097	1 563	178	890	4 727
Rakousko	813	1 016	991	1 423	4 242
Finsko	1 134	425	1 441	1 086	4 086
Belgie	1 137	313	569	1 734	3 752
Itálie	463	191	953	1 443	3 049
Irsko	404	346	346	1 645	2 741
Španělsko	358	307	869	1 202	2 736
Slovensko	57	115	678	1 782	2 632
Slovinsko	165	132	546	1 737	2 581
Polsko	26	230	715	1 584	2 554
Maďarsko	124	110	661	1 651	2 546
Portugalsko	387	313	387	1 382	2 469
Česko	586	182	248	1 346	2 362
Kypr	274	570	342	1 026	2 212
Řecko	201	134	385	1 205	1 925
Chorvatsko	52	78	518	1 268	1 915
Litva	13	93	226	1 371	1 704
Srbsko	38	134	182	1 080	1 434
Lotyšsko	68	76	356	908	1 408
Rumunsko	9	53	250	1 070	1 382
Bulharsko	0	98	206	1 048	1 352

Malta	260	383	178	465	1 286
Estonsko	13	170	215	777	1 175
Makedonie	0	82	137	753	973

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP

05 - Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy

Více než dvojnásobné výdaje na **nábytek, bytové zařízení, výzdobu, koberce, podlahovou krytinu a opravy** než rakouští důchodci, utratí lucemburští důchodci (1413 PPS). Rakušané utratí 610 PPS. Třetí je Belgie. Belgičtí penzionovaní důchodci utratí 455 PPS. Přes 300 PPS vydají na tyto položky senioři ve Švédsku a Norsku. Čeští penzionovaní důchodci utratí jen 132 PPS, Slovenští 126 PPS. Velmi málo, do 40 PPS utratí za tyto položky penzionovaní důchodci v Lotyšsku, Rumunsku a Srbsku, do 40 PPS.

Za **bytový textil** utratili nejvíce lucemburští, belgičtí, španělští a rakouští penzionovaní důchodci. Jejich výdaje za tuto komoditu přesáhly 100 PPS (Lucembursko 151 PPS). Češi se nacházejí v tomto ohledu ve společnosti Řeků, s 50 PPS. Do 20 PPS za bytový textil utratili penzionovaní důchodci na Slovensku, v Srbsku, Chorvatsku, Makedonii a Bulharsku.

Přes 200 PPS ze svých spotřebních výdajů utratili penzionovaní důchodci za **přístroje a spotřebiče pro domácnost včetně oprav** v Lucembursku, Rakousku, Španělsku, na Kypru a na Maltě, přičemž v Lucembursku to bylo 404 PPS.

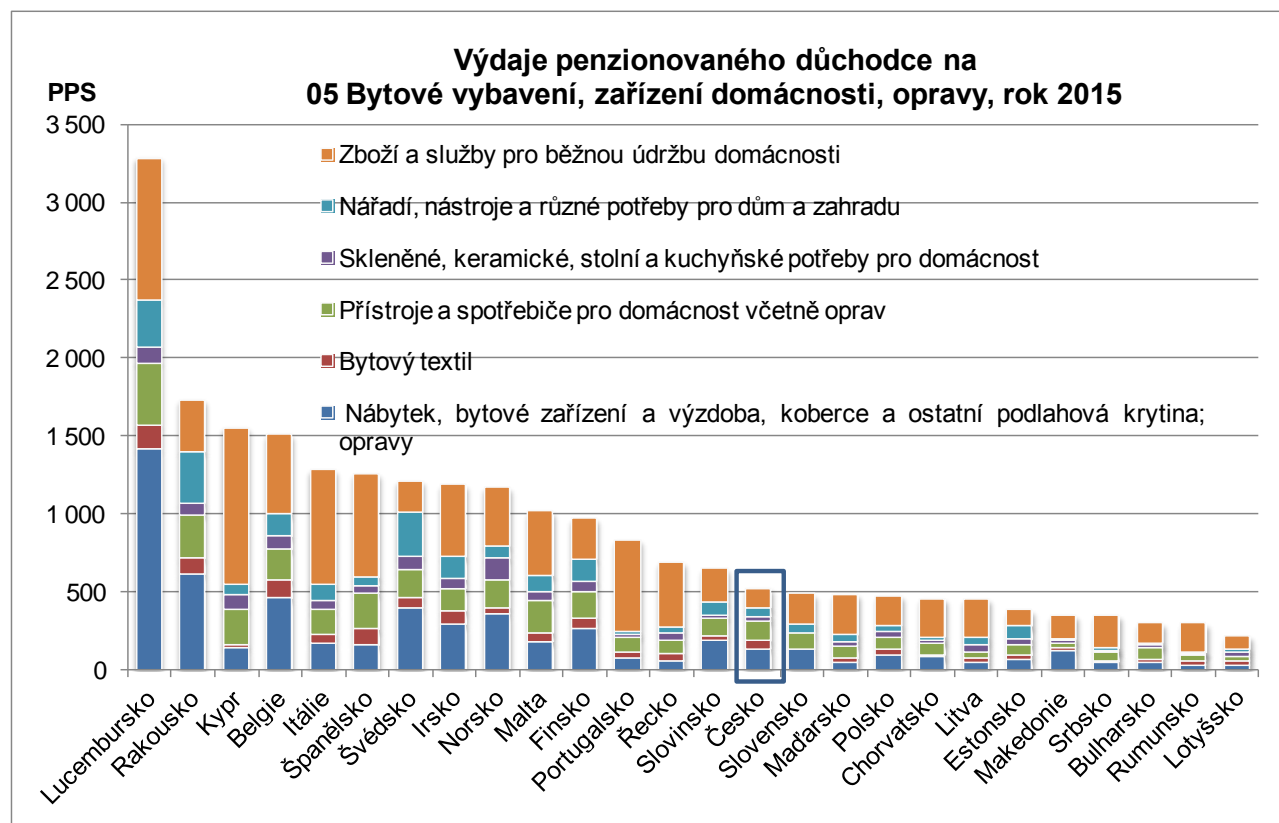
V Česku penzionovaní důchodci v průměru utratili za přístroje a spotřebiče pro domácnost a jejich opravy 124 PPS. Do 40 PPS vydali za tyto komodity důchodci v Makedonii, Lotyšsku a Rumunsku.

Skleněné, keramické, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost jsou další komoditou, která figuruje v položce 05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy. Norští a lucemburští důchodci za ně vydali nejvíce, 138 a 101 PPS. Nad 70 PPS má ještě Kypr Švédsko, Belgie, Rakousko a Finsko. V Česku utratili penzionovaní důchodci za skleněné, keramické, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost 33 PPS. Slovenští, rumunští a srbští důchodci utratili pouze do 10 PPS včetně.

Za **nářadí, nástroje a různé potřeby pro dům a zahradu** utrácejí především penzionovaní důchodci v Rakousku, Lucembursku a Švédsku. Ze svého vydání na tyto komodity spotřebovali kolem 300 PPS. Nejvíce to byli Rakušané, 330 PPS. Češi utratili za potřeby pro dům a zahradu 58 PPS. Ne více než 20 PPS utratili penzionovaní důchodci v Rumunsku, Makedonii, Bulharsku, Portugalsku a Srbsku.

Za celkovou položku **05 Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy** výrazně nejvíce utratili lucemburští důchodci. Na tyto komodity vyčlenili 3 279 PPS. Nad 1 500 PPS se pohybují Rakousko, Kypr a Belgie, přičemž druhá Belgie má pouze 1 727 PPS, což je proti Lucembursku výrazně méně. Česko v tomto směru "zaostává" s 520 PPS. 300 PPS nepřesáhly státy Lotyšsko, Rumunsko a Bulharsko.

Graf 11

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Data jsou zahrnuta v tabulce.

Tab. 6: Výdaje penzionovaného důchodce na položku 05 - Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy, rok 2015

	Nábytek, bytové zařízení a výzdoba, koberce a ostatní podlahová krytina; opravy	Bytový textil	Přístroje a spotřebiče pro domácnost včetně oprav	Skleněné, keramické, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost	Nářadí, nástroje a různé potřeby pro dům a zahradu	Zboží a služby pro běžnou údržbu domácnosti	05 Celkem
Lucembursko	1 413	151	404	101	303	908	3 279
Rakousko	610	102	279	76	330	330	1 727
Kypr	137	23	228	91	68	1 003	1 551
Belgie	455	114	199	85	142	512	1 507
Itálie	163	54	163	54	109	735	1 280
Španělsko	153	102	230	51	51	665	1 253
Švédsko	396	66	176	88	286	198	1 209
Irsko	289	87	144	58	144	462	1 183
Norsko	356	40	178	138	79	376	1 167
Malta	178	55	205	55	109	411	1 013

Finsko	260	71	165	71	142	260	968
Portugalsko	74	37	92	18	18	590	829
Řecko	50	50	84	50	33	419	686
Slovinsko	182	33	116	17	83	215	645
Česko	132	50	124	33	58	124	520
Slovensko	126	0	103	0	57	195	483
Maďarsko	41	28	83	28	41	261	482
Polsko	89	38	77	38	38	192	473
Chorvatsko	78	13	78	13	26	246	453
Litva	40	27	40	53	40	253	453
Estonsko	63	25	63	38	88	101	379
Makedonie	121	16	27	16	11	154	346
Srbsko	38	10	57	10	19	210	344
Bulharsko	45	18	72	18	18	125	295
Rumunsko	27	27	36	9	9	187	294
Lotyšsko	23	30	30	23	23	83	212

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

06 - Zdraví

Nejvíce za léčiva a zdravotnické prostředky vydali penzionovaní důchodci v Litvě (1 131 PPS). Na opačném konci grafu se nachází Česko, jehož penzionovaní důchodci na léky a zdravotnické prostředky vydali 248 PPS.

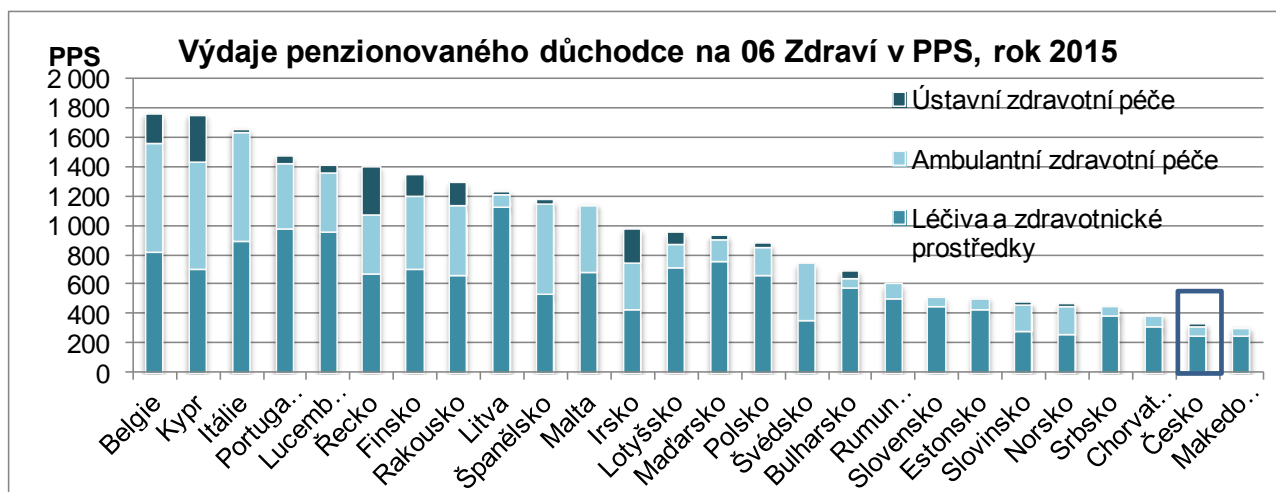
Přes 800 PPS kromě již zmíněné Litvy utratili penzionovaní důchodci ještě v Portugalsku, Lucembursku, Itálii a Belgii. Naopak méně než 400 PPS vydali důchodci za léky a zdravotnické prostředky, jak už bylo zmíněno, v Česku a dále v Makedonii, Norsku, Slovinsku, Chorvatsku, Švédsku a Srbsku.

Za ambulantní zdravotní péči vydali penzionovaní důchodci v průměru nejvíce Belgii (739 PPS), Itálii (735 PPS) a na Kypru (730 PPS), což jsou státy, kde vydání průměrného penzionovaného důchodce překročilo 700 PPS. Naproti tomu, státy v nichž vydání za ambulantní zdravotní péči bylo nejnižší, nižší než 100 PPS, jsou především Makedonie (49 PPS), Srbsko (57 PPS), Bulharsko (63 PPS), Česko (66 PPS), Slovensko (69 PPS), Estonsko (76 PPS), Chorvatsko (78 PPS) a Litva (80 PPS). Nízké výdaje za ambulantní zdravotní péči v rozmezí 100 - 200 PPS byly zaznamenány ještě v Rumunsku, Maďarsku, Lotyšsku, Slovinsku, Polsku a Norsku.

Ústavní zdravotní péče stála nejvíce průměrného penzionovaného důchodce v Řecku (335 PPS), na Kypru (319 PPS), v Irsku (231 PPS) a Belgii (199 PPS). 100 PPS překonalo ještě Rakousko a Finsko. Naproti tomu Srbsko, Slovensko, Rumunsko a Švédsko v tomto směru nevykazují žádnou hodnotu. Do 20 PPS zaplatili penzionovaní důchodci za ústavní zdravotní péči v Chorvatsku, Maltě a Slovinsku. V Norsku to bylo 20 PPS. Následuje Česko s 25 PPS.

Celková vydání za položku 06 - Zdraví jsou nejvyšší v Belgii (1 762 PPS) a na Kypru (1 756 PPS). Přes 1 000 PPS bylo zaznamenáno ještě v Itálii, Portugalsku, Lucembursku, Řecku, Finsku, Rakousku, Litvě, Španělsku a Maltě. Nejnižší výdaje za 06 - Zdraví, do 500 PPS zaplatili v průměru penzionovaní důchodci v Makedonii (308 PPS), v Česku (339 PPS) a dále v Chorvatsku, Srbsku, Norsku a Slovinsku.

Graf 12

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 7: Výdaje penzionovaného důchodce na 06 Zdraví v PPS, rok 2015

	Léčiva a zdravotnické prostředky	Ambulantní zdravotní péče	Ústavní zdravotní péče	Celkem 06
Belgie	824	739	199	1 762
Kypr	707	730	319	1 756
Itálie	898	735	27	1 661
Portugalsko	976	442	55	1 474
Lucembursko	959	404	50	1 413
Řecko	670	402	335	1 406
Finsko	709	496	142	1 346
Rakousko	660	483	152	1 296
Litva	1 131	80	27	1 238
Španělsko	537	614	26	1 176
Malta	684	452	14	1 149
Irsko	433	317	231	981
Lotyšsko	719	159	76	954
Maďarsko	757	151	28	936
Polsko	664	192	26	881
Švédsko	352	396	0	747
Bulharsko	582	63	54	698
Rumunsko	499	107	0	606
Slovensko	448	69	0	517
Estonsko	429	76	6	511
Slovinsko	281	182	17	480
Norsko	257	198	20	475
Srbsko	392	57	0	449
Chorvatsko	311	78	13	401
Česko	248	66	25	339
Makedonie	253	49	5	308

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

07 - Doprava

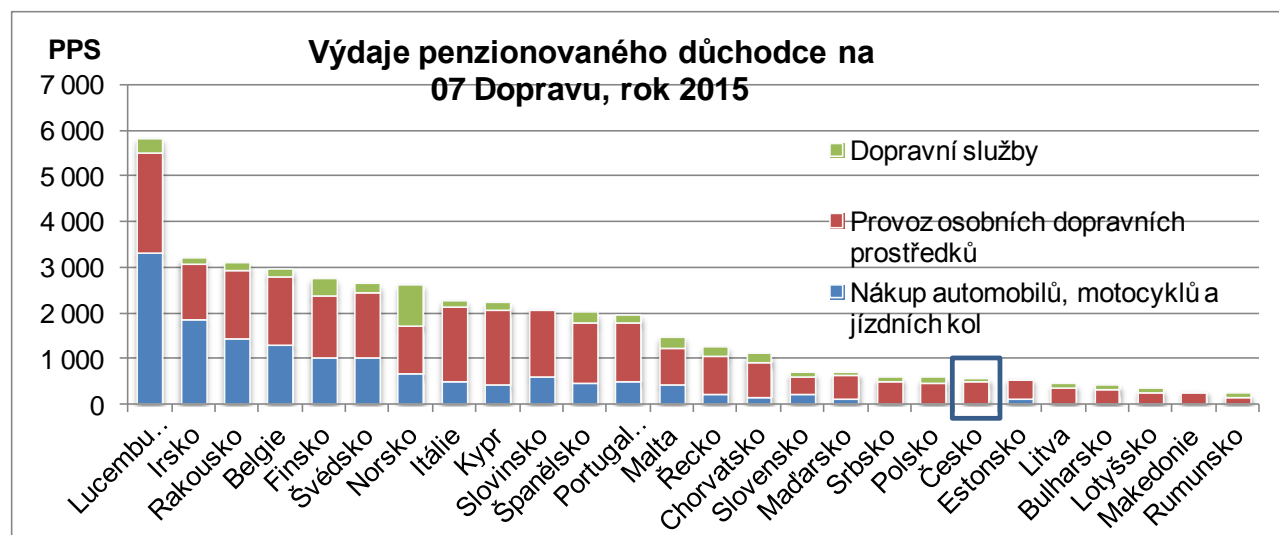
Senioři, kteří vydali nejvíce na **nákup automobilů, motocyklů a jízdních kol** pocházejí především z Lucemburska (3 279 PPS), Irsku (1 818 PPS) a Rakouska (1423 PPS). Státy s vyšší položkou než 1000 PPS jsou ještě Belgie, Německo a Švédsko. Senioři v Česku vydali na nákup automobilů, motocyklů nebo jízdních kol pouze 66 PPS. Kde tato položka chybí je Makedonie a Rumunsko. Pod 20 PPS mají Lotyšsko a Bulharsko.

Výdaje za **provoz osobních dopravních prostředků** byly nejvyšší v Lucembursku (2 220 PPS), na Kypru (1 665 PPS) a v Itálii (1 634 PPS). Belgie, Rakousko, Slovinsko, Švédsko, Finsko, Španělsko, Portugalsko, Irsko a Norsko překročily 1000 PPS. Česko se svými 413 PPS se ocitá na konci spolu s Polskem (409 PPS). Ještě méně utratili za provoz osobních dopravních prostředků Estonsko, Slovensko, Litva, Bulharsko, Makedonie, Lotyšsko a Rumunsko. V posledních třech zmiňovaných státech to nebylo ani 250 PPS.

Dopravní služby zahrnují především jízdné v železniční a silniční osobní dopravě a MHD včetně časových jízdének (týdenních, měsíčních, čtvrtletních, ročních atd.), dále leteckou, námořní a říční dopravu, taxislužbu, stěhovací služby, služby nákladní dopravy, služby úschoven a nosičů zavazadel. Za dopravní služby utratili nejvíce senioři v Norsku (910 PPS), s velkým odstupem následování seniory ve Finsku (378 PPS) a v Lucembursku. Přes 200 PPS vydali senioři za dopravní služby ještě na Maltě, Španělsku a Řecku. V Česku to bylo 74 PPS, což je šesté nejnižší vydání. Ještě méně zaplatili za dopravní služby senioři v Makedonii a Slovinsku (shodně 33 PPS), v Estonsku (44 PPS), v Maďarsku (55 PPS) a Rumunsku (71 PPS).

Pokud se podíváme na položku **07 Dopravu** celkem, vidíme, že nejvíce zaplatili důchodci v Lucembursku, (5 802 PPS). Následuje Irsko (3 174 PPS) a Rakousko (3 099 PPS). Přes 2000 PPS utratili za dopravu ještě Belgie, Finsko, Švédsko, Norsko, Itálie, Kypr a Slovinsko. V Česku je to 553 PPS. Nejnižší vydání seniorů za dopravu bylo v Rumunsku (214 PPS), v Makedonii (275 PPS) a v Lotyšsku (318 PPS).

Graf 13

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 8: Výdaje penzionovaného důchodce na 07 Dopravu, rok 2015

	Nákup automobilů, motocyklů a jízdních kol	Provoz osobních dopravních prostředků	Dopravní služby	Celkem
Lucembursko	3 279	2 220	303	5 802
Irsko	1 818	1 241	115	3 174
Rakousko	1 423	1 499	178	3 099
Belgie	1 279	1 507	171	2 956
Finsko	992	1 370	378	2 740
Švédsko	1 011	1 407	198	2 616
Norsko	633	1 068	910	2 611
Itálie	463	1 634	163	2 260
Kypr	388	1 665	160	2 212
Slovinsko	596	1 440	33	2 068
Španělsko	435	1 330	230	1 994
Portugalsko	479	1 290	184	1 953
Malta	411	794	260	1 464
Řecko	184	854	218	1 256
Chorvatsko	129	777	181	1 087
Slovensko	195	391	92	678
Maďarsko	96	523	55	674
Srbsko	57	421	96	574
Polsko	38	409	115	562
Česko	66	413	74	553
Estonsko	107	392	44	543
Litva	40	306	80	426
Bulharsko	18	295	107	421
Lotyšsko	15	220	83	318
Makedonie	0	242	33	275
Rumunsko	0	143	71	214

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

08 - Pošty a telekomunikace

Poštovní služby představují pouze okrajovou záležitost z celkové položky 08 - Pošty a telekomunikace, podobně telefonní a telefaxová zařízení. V této položce vede Norsko (79 PPS), Švédsko (66 PPS) a Irsko (58 PPS). V chudších státech východní a jižní Evropy poštovní služby a telefonní a telefaxové zařízení důchodci příliš nevyužívají nebo nepožizují či nejsou sledovány.

Co tvoří páteř položky 08, jsou **telefonické a telefaxové služby**.

Nejvíce PPS protelfonovali lucemburští a irští důchodci, přes 900 PPS. V Lucembursku to bylo 959 PPS a v Irsku 952 PPS. Mezi 700 a 800 PPS se nalézají Belgie (768 PPS) a Kypr (707 PPS). Slovinsko, Maďarsko, Itálie a Španělsko překročily 600 PPS, ale ne více než 700 PPS. V Česku je to 297 PPS. Méně než čeští penzionovaní důchodci za telefonické a telefaxové služby utratili důchodci v Makedonii (176 PPS), Lotyšsku (250 PPS), Rakousku (254 PPS), Rumunsku (276 PPS) a Estonsku (278 PPS).

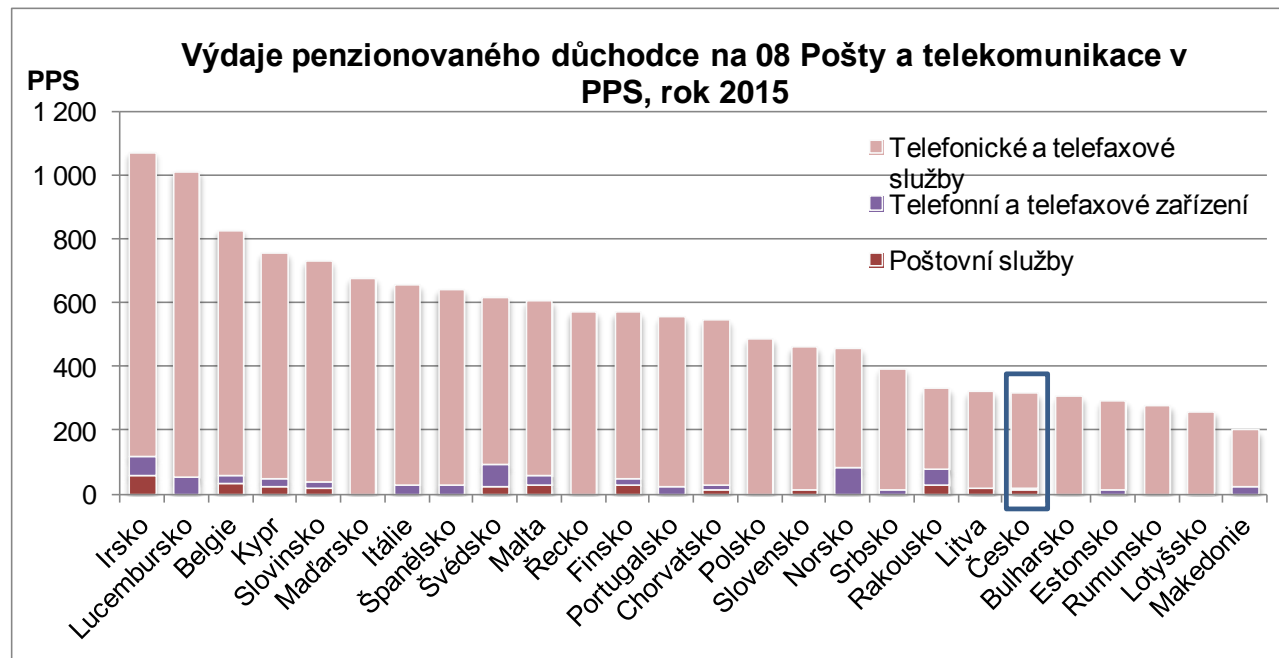
Celkové výdaje na položku **08 - Pošty a telekomunikace** byly nejvyšší v Irsku a Lucembursku, kde o málo přesáhly 1000 PPS (Irsko 1068 PPS, Lucembursko 1 009 PPS). Následovala Belgie s 824 PPS. Zajímavé v tomto směru je Maďarsko, kde výdaje na pošty a telekomunikace celkem představují 674 PPS, což je šesté nejvyšší umístění.

Čeští penzionovaní důchodci za položku 08 - Pošty a telekomunikace celkem utratili o polovičku méně než Maďaři, a sice 314 PPS.

Do 300 PPS za tuto komoditu vydali penzionovaní důchodci v Makedonii (pouze 198 PPS), Lotyšsku, Rumunsku a Estonsku.

Graf 14

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 9: Výdaje penzionovaného důchodce na 08 Pošty a telekomunikace v PPS, rok 2015

	Poštovní služby	Telefonní a telefaxové zařízení	Telefonické a telefaxové služby	08 Celkem
Irsko	58	58	952	1 068
Lucembursko	0	50	959	1 009
Belgie	28	28	768	824
Kypr	23	23	707	753
Slovinsko	17	17	695	728
Maďarsko	0	0	674	674
Itálie	0	27	626	653
Španělsko	0	26	614	639
Švédsko	22	66	528	616
Malta	27	27	547	602
Řecko	0	0	569	569
Finsko	24	24	520	567
Portugalsko	0	18	534	553
Chorvatsko	13	13	518	544
Polsko	0	0	485	485
Slovensko	11	0	448	460
Norsko	0	79	376	455
Srbsko	0	10	382	392
Rakousko	25	51	254	330

Litva	13	0	306	319
Česko	8	8	297	314
Bulharsko	0	0	304	304
Estonsko	0	13	278	290
Rumunsko	0	0	276	276
Lotyšsko	0	8	250	257
Makedonie	0	22	176	198

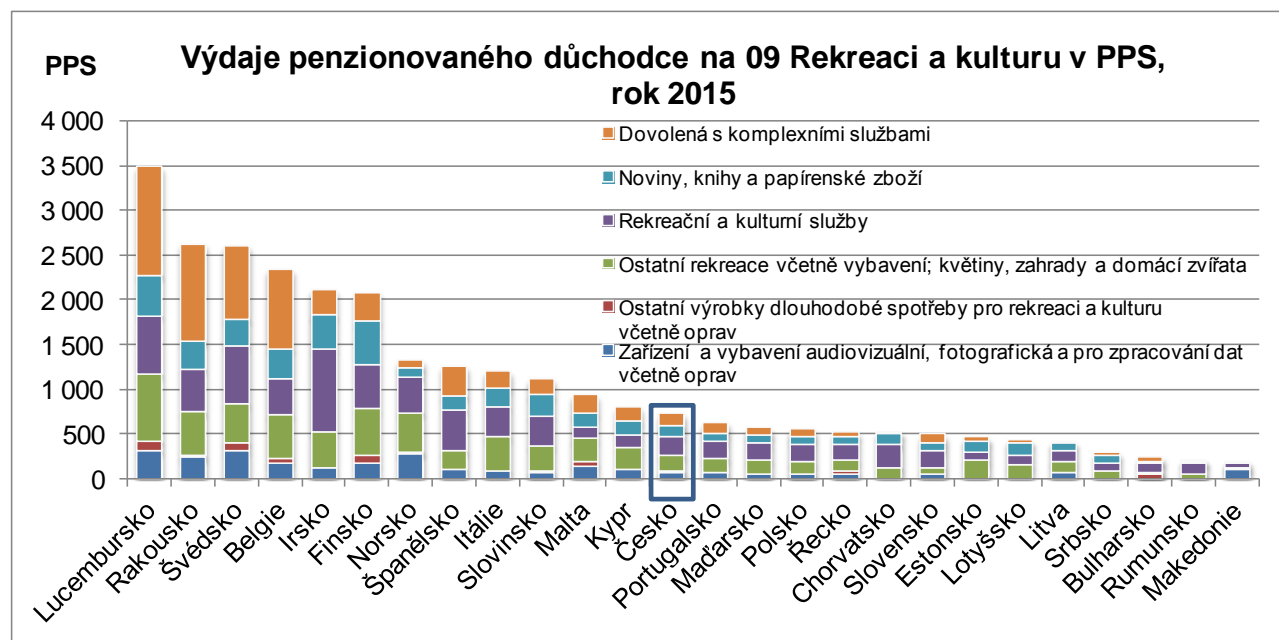
Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

09 - Rekreační a kultura

V absolutních hodnotách (měřeno v PPS) je na grafu vidět, že mnohem více PPS mohou vynaložit na položku 09 - Rekreační a kultura penzionovaní důchodci v zemích západní Evropy než v Česku a dalších postkomunistických státech. Zatímco v Lucembursku důchodci utratili 3 481 PPS na položku 09 - Rekreační a kultura, důchodci v Česku pouze 727 PPS. Ani ne 200 PPS vydali za 09 - Rekreační a kultura penzionovaní důchodci v Makedonii (187 PPS) a Rumunsku (196 PPS). V těchto dvou státech buď chybí, nebo je velmi malá částka vydaná na dovolenou s komplexními službami. Makedonští důchodci na dovolenou s cestovními kancelářemi příliš nejezdí, nejvíce PPS utratili za zařízení a vybavení audiovizuální, fotografická a pro zpracování dat (104). Na dovolenou s komplexními službami mají k dispozici přes 1000 PPS především penzionovaní důchodci v Lucembursku (1 211 PPS) a Rakousku (1 092 PPS). Pozadu nezůstávají ani důchodci v Belgii a Švédsku, kteří utratili za dovolenou s komplexními službami přes 800 PPS. Čeští důchodci mnoho prostředků na dovolenou nevydávají. Zbylo jim na ni pouze 149 PPS. Více utratí za rekreační a kulturní služby (206 PPS) a za zahradu, domácí zvířata, květiny a ostatní rekreaci včetně vybavení (182 PPS).

Za položku 09 - Rekreační a kultura vydají ještě méně než Češi, Řekové. Řečtí penzionovaní důchodci vydali v průměru na tuto položku 519 PPS, což je méně než důchodci nejen v Česku, ale i v Portugalsku, Maďarsku a Polsku. Méně než 500 PPS na položku 09 - Rekreační a kultura mají důchodci v Makedonii, Rumunsku, Bulharsku, Srbsku, Litvě, Lotyšsku, Estonsku a Slovensku.

Graf 15

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 10: Výdaje penzionovaného důchodce na 09 Rekreaci a kulturu v PPS, rok 2015

	Zařízení a vybavení audiovizuální, fotografická a pro zpracování dat včetně oprav	Ostatní výrobky dlouhodobé spotřeby pro rekreaci a kulturu včetně oprav	Ostatní rekreace včetně vybavení; květiny, zahrady a domácí zvířata	Rekreační a kulturní služby	Noviny, knihy a papírenské zboží	Dovolená s komplexními službami	09 Celkem
Lucembursko	303	101	757	656	454	1 211	3 481
Rakousko	229	25	483	483	305	1 092	2 617
Švédsko	308	88	440	638	308	813	2 594
Belgie	171	57	483	398	341	881	2 331
Irsko	115	0	404	923	375	289	2 106
Finsko	165	94	520	496	472	331	2 078
Norsko	277	20	435	396	99	99	1 325
Španělsko	102	0	205	460	153	332	1 253
Itálie	82	0	381	327	218	191	1 198
Slovinsko	66	17	281	331	232	182	1 109
Malta	137	41	260	123	164	205	930
Kypr	91	0	251	137	160	160	798
Česko	66	8	182	206	116	149	727
Portugalsko	55	0	166	184	92	129	626
Maďarsko	41	0	165	179	96	83	564
Polsko	38	13	128	204	77	89	549
Řecko	50	33	117	167	100	50	519
Chorvatsko	26	0	91	259	116	26	518
Slovensko	46	0	69	195	80	103	494
Estonsko	32	0	170	95	114	51	461
Lotyšsko	23	0	121	106	151	23	424
Litva	53	0	133	120	80	13	399
Srbsko	29	0	48	96	76	38	287
Bulharsko	27	9	27	98	27	54	242
Rumunsko	9	0	27	134	18	9	196
Makedonie	104	0	16	49	16	0	187

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

11 - Stravování a ubytování

Stravovací služby využívají především senioři v Lucembursku, kde průměrně za jídlo v restauracích zaplatili 3 279 PPS. S velkým odstupem následují španělští senioři (1 585 PPS) a senioři v Rakousku (1 397 PPS). Přes 1 000 PPS ještě zaplatili senioři v Belgii, Řecku, na Kypru, v Irsku a Portugalsku.

Čeští senioři stravovací služby příliš nevyužívají, a pokud, tak zde mnoho neutrácejí. Jejich vydání na stravovací služby bylo pouze 256 PPS.

Ani ne 100 PPS utratili penzionovaní senioři za stravovací služby v Rumunsku (27 PPS), Litvě (53 PPS), Estonsku (69 PPS) a Lotyšsku (83 PPS).

Vydání seniorů za **ubytovací služby** je opět nejvyšší v Lucembursku (908 PPS). Následuje Belgie (370 PPS), Irsko (231 PPS) a Finsko (213 PPS).

Čeští senioři zaplatili za ubytovací služby pouze 17 PPS, ještě méně než senioři v Bulharsku (18 PPS).

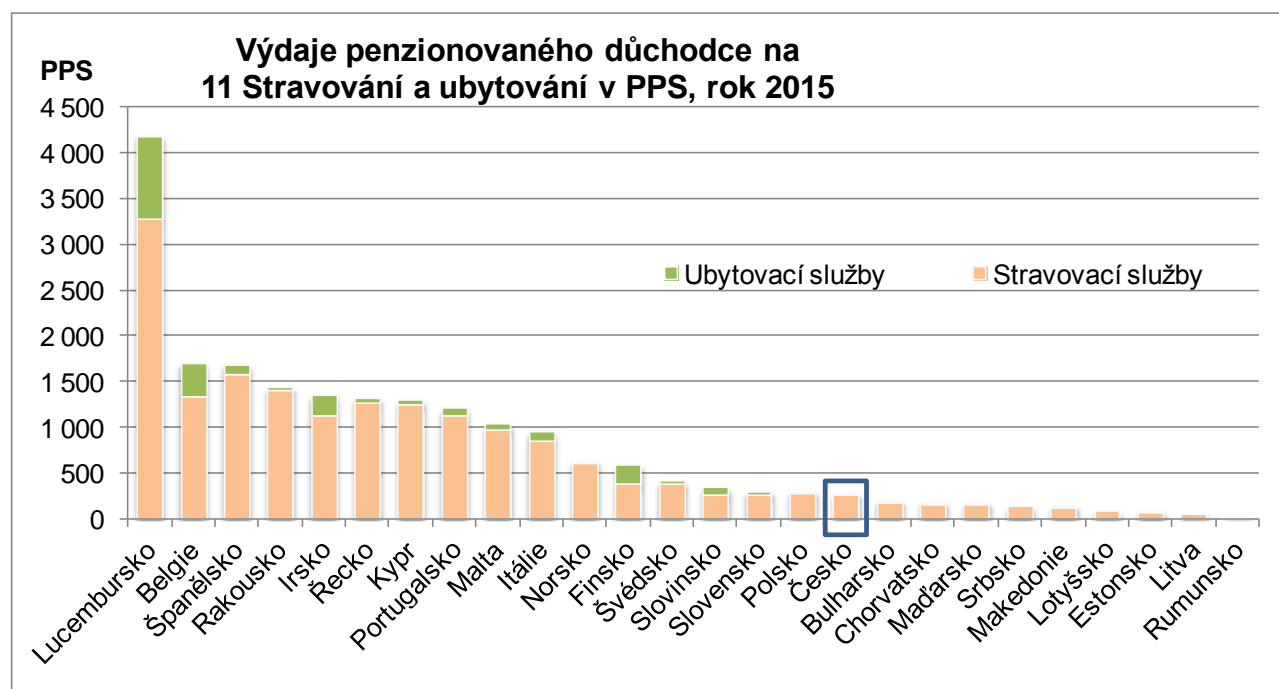
Senioři v Rumunsku, Litvě, Lotyšsku a Srbsku ubytovací služby využívají tak málo, že to v průměru není ani 1 PPS.

V celkovém pohledu na položku **11 - Stravování a ubytování** jsou na tom nejlépe lucemburští penzionovaní senioři, kteří mají na útratu 4 187 PPS. S velkým odstupem pak následuje Belgie (1 706 PPS), Španělsko (1 687 PPS) a Rakousko (1 448 PPS). 1000 PPS překročilo ještě Irsko, Řecko, Kypr, Portugalsko a Malta.

Čeští senioři za stravovací a ubytovací služby utratili celkem 273 PPS.

Senioři v Rumunsku, Litvě, Estonsku a Lotyšsku nedosáhli ani na 100 PPS.

Graf 16

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 11: Výdaje penzionovaného důchodce na 11 Stravování a ubytování v PPS, rok 2015

	Stravovací služby	Ubytovací služby	11 Celkem
Lucembursko	3 279	908	4 187
Belgie	1 336	370	1 706
Španělsko	1 585	102	1 687
Rakousko	1 397	51	1 448
Irsko	1 125	231	1 356
Řecko	1 272	50	1 323
Kypr	1 254	46	1 300
Portugalsko	1 124	92	1 216
Malta	972	68	1 040
Itálie	844	109	953
Norsko	613	20	633
Finsko	378	213	590
Švédsko	374	44	418

Slovinsko	265	83	347
Slovensko	264	34	299
Polsko	281	13	294
Česko	256	17	273
Bulharsko	179	18	197
Chorvatsko	155	26	181
Maďarsko	151	28	179
Srbsko	134	0	134
Makedonie	126	5	132
Lotyšsko	83	0	83
Estonsko	69	6	76
Litva	53	0	53
Rumunsko	27	0	27

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahrnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

12 - Ostatní zboží a služby

Osobní péče představuje především holičské a kadeřnické úkony, kosmetické služby a drogistické zboží pro osobní hygienu. Nejvyšší vydání mají především senioři v Lucembursku (1 312 PPS), kteří jsou s velkým odstupem následováni Itálií (762 PPS), Kypru (684 PPS) a Rakouskem (660 PPS).

Čeští senioři utratili za předměty a služby osobní péče 239 PPS. Za tyto služby a předměty osobní péče vydali ještě méně než čeští senioři Norové. Pod 200 PPS se dostávají senioři v Estonsku (145 PPS), Lotyšsku (151 PPS), Rumunsku (160 PPS) a dále senioři v Bulharsku, a Makedonii.

Pod **osobní doplňky jinde neuvedené** patří především klenoty, bižuterie, hodiny a hodinky; cestovní potřeby; drobné galanterní výrobky a osobní předměty - peněženky, různá pouzdra, deštníky, sluneční brýle aj.; ostatní průmyslové zboží, které nebylo možno zařadit do předchozích oddílů např. pomníky a zhotovení a opravy těchto předmětů.

Těchto věcí si dopřávají nejvíc senioři v Lucembursku (404 PPS). Za osobní doplňky také hodně utratí senioři na Maltě (233 PPS) a v Rakousku (152 PPS). V Irsku, Polsku, Itálii a Španělsku výdaje na osobní doplňky jinde neuvedené přesáhly 100 PPS.

Do 20 PPS za toto zboží vydali senioři v Makedonii, Rumunsku, Maďarsku, Slovinsku a Bulharsku. V Česku je to 41 PPS.

Další položkou v oddíle 12 - Ostatní zboží a služby je **sociální péče**, kde je zahrnut pobyt v ústavech sociální péče, pečovatelská služba a denní stacionáře pro osoby vyžadující zvláštní péči.

V sociální péči je prvním Norsko (732 PPS). S velkým odstupem následuje Rakousko (457 PPS). Zhruba polovinu PPS za osobní péči než Rakousko vydalo Portugalsko (221 PPS). 100 PPS ještě překročilo Irsko, Belgie a Lucembursko.

Sociální péči nevyužívají senioři v Litvě, Švédsku, Srbsku, Řecku a Maltě, či na ni nemusejí vynakládat žádné prostředky. V Česku senioři za sociální péči utratí 33 PPS.

Pojištění jsou všechny druhy životního pojištění, penzijní připojištění, pojištění domu, rekreačního objektu, bytu a zařízení domácnosti; všechny druhy úrazového pojištění, nemocenské připojištění, pojištění pro cesty a pobyt a pojištění související s dopravou. Pojištění je celkem vysoká položka, jejímiž největšími plátcí jsou senioři v Lucembursku Irsku Belgii Rakousku Slovinsku a Španělsku. Platby za pojištění zde přesahují 1000 PPS. V Lucembursku a Irsku přes 2000 PPS (2 068 a 2 020 PPS).

Výdaje za pojištění v Česku jsou u seniorů 157 PPS.

Státy, kde senioři zaplatili za pojištění méně než 100 PPS, jsou Rumunsko, Bulharsko, Srbsko, Lotyšsko, Makedonie, Estonsko a Litva.

Finanční služby jinde neuvedené jsou služby prováděné spořitelny a bankami, poštovní peněžní služby, služby makléřů a jiných zprostředkovatelů obchodu s cennými papíry a poplatky při nákupu a prodeji valut.

Senioři ve Finsku utratili za finanční služby 189 PPS. Druhá nejvyšší vydání za finanční služby měli senioři v Lucembursku (151 PPS). Třetím státem, kde senioři utratili nejvíce za finanční služby je Slovinsko (99 PPS).

Nulové hodnoty za tuto položku zaznamenalo Španělsko, Itálie, Kypr, Norsko, Portugalsko, Řecko, Estonsko, Makedonie a Bulharsko.

V Česku to bylo 41 PPS.

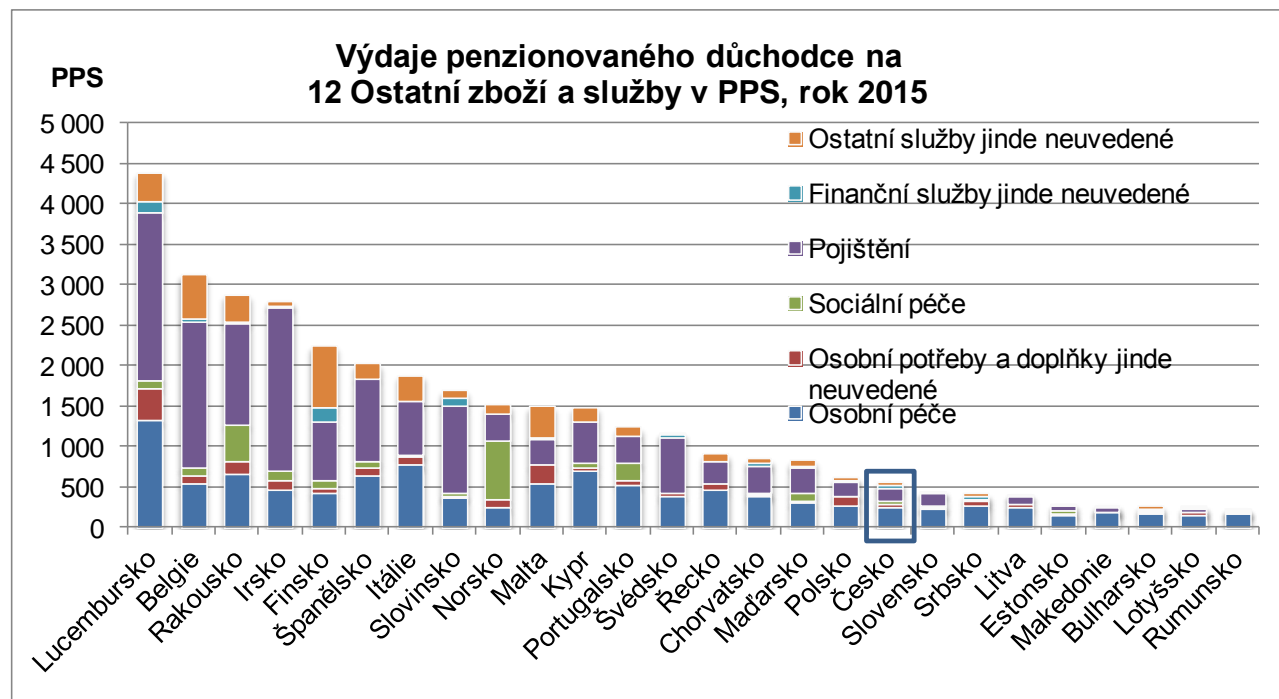
Ostatní služby jinde neuvedené jsou služby architektů, realitních kanceláří a jiných agentur, advokátů, odhady nemovitostí a znalecké posudky, služby překladatelské, rozmnožovny, inzerce apod.; svatební, církevní a pohřební obřady; správní a jiné poplatky, kolky.

Za tyto služby nejvíce utratili senioři ve Finsku (756 PPS) a v Belgii (540 PPS). Malta, Lucembursko, Rakousko a Itálie se pohybují mezi 300 až 400 PPS. V Česku je to 50 PPS.

Nejméně se za tyto služby utrací v Litvě, Estonsku, Slovensku, Rumunsku a Lotyšsku, kde senioři utratili méně než 14 PPS.

Za celou kategorii **12 Ostatní zboží a služby** nejvíce zaplatili senioři v Lucembursku (4 389 PPS) a Belgii (3 127 PPS). Rakousko, Irsko, Finsko a Španělsko se pohybovaly nad 2 000 PPS. V Česku to bylo 562 PPS. Estonsko Makedonie, Bulharsko, Lotyšsko a Rumunsko nepřekročily 300 PPS.

Graf 17

Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Tab. 12: Výdaje penzionovaného důchodce na 12 Ostatní zboží a služby v PPS, rok 2015

	Osobní péče	Osobní potřeby a doplňky jinde neuvedené	Sociální péče	Pojištění	Finanční služby jinde neuvedené	Ostatní služby jinde neuvedené	12 celkem
Lucembursko	1 312	404	101	2 068	151	353	4 389
Belgie	540	85	114	1 791	57	540	3 127
Rakousko	660	152	457	1 245	25	330	2 871
Irsko	462	115	115	2 020	29	58	2 799
Finsko	425	47	94	732	189	756	2 244
Španělsko	639	102	77	1 023	0	179	2 020
Itálie	762	109	27	653	0	327	1 879
Slovinsko	364	17	33	1 076	99	99	1 688
Norsko	237	99	732	336	0	119	1 523
Malta	534	233	0	328	14	383	1 492
Kypr	684	46	68	502	0	182	1 482
Portugalsko	516	55	221	332	0	111	1 234
Švédsko	374	44	0	682	44	22	1 165
Řecko	452	84	0	285	0	84	904
Chorvatsko	375	26	26	324	39	52	841
Maďarsko	303	14	96	317	28	69	826
Polsko	255	115	13	179	13	38	613
Česko	239	41	33	157	41	50	562
Slovensko	218	23	11	161	11	11	437
Srbsko	268	48	0	29	29	38	411
Litva	240	40	0	93	13	13	399
Estonsko	145	25	25	69	0	13	278
Makedonie	181	5	5	49	0	27	269
Bulharsko	161	18	18	27	0	45	269
Lotyšsko	151	23	8	38	15	8	242
Rumunsko	160	9	9	18	9	9	214

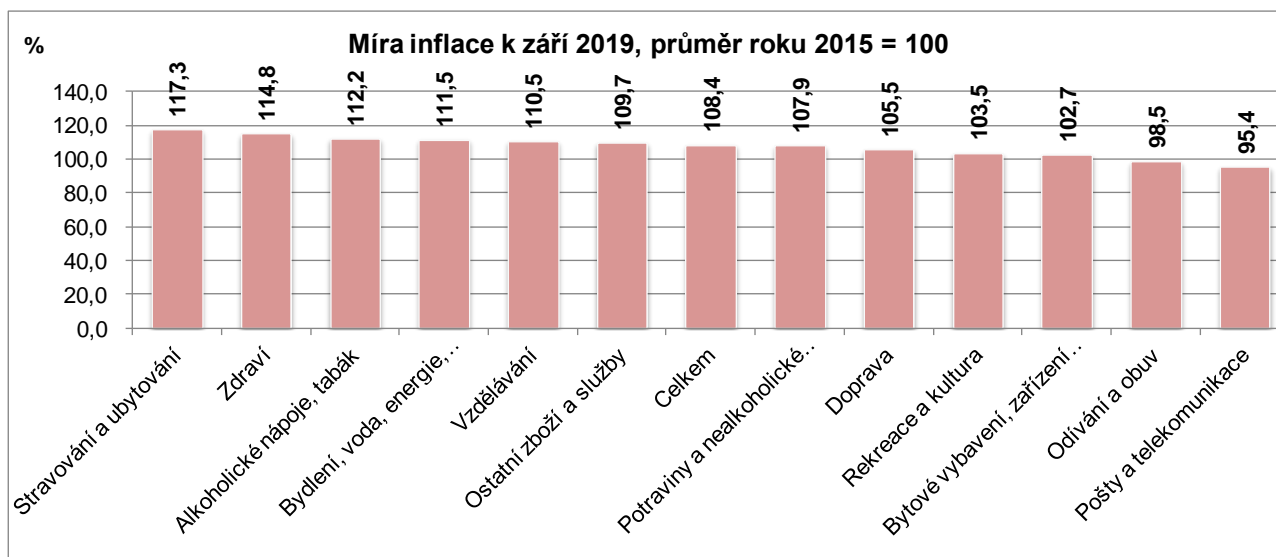
Zdroj: Databáze Eurostatu, kód: hbs_str_t221 (vyloučeno imputované nájemné a přepočteno); Zahnut standard kupní síly (PPS) pro penzionovaného důchodce kód hbs_exp_t131 a přepočteno v poměru k jednotlivým položkám COICOP.

Inflace

Od roku 2015 do září 2019 stoupla inflace v Česku v průměru o 8,4 %. Nejvíce zdražily položky stravování a ubytování (o 17,3 %) a zdraví (o 14,8 %). Třetí v pořadí jsou alkoholické nápoje a tabák (o 12,2 %). A čtvrtou položkou, která je však velmi významná, protože, jak je patrné z koláčových grafů v jedné z předchozích kapitol, zaujímá nejvyšší část výdajů z celkových spotřebních výdajů. Je to položka 04 - Bydlení, voda, energie a paliva, která od roku 2015 do září 2019 zdražila o 11,5 %. Vzdělávání, které však pro seniory není až tak významné, zdražilo o 10,5 %. Ostatní zboží a služby zdražily o 9,7 %. Druhou položkou, která se podílí na výši spotřebních výdajů nejvíce kromě bydlení, je položka 01 - Potraviny a nealkoholické nápoje, kde vidíme nárůst o 7,9 %.

Položky, které zlevnily, jsou pošty a telekomunikace (snížení o 4,6 %) a odívání a obuv (snížení o 1,5 %). To jsou však položky, které v celkovém spotřebním vydání penzionovaných důchodců nejsou tak významné.

Graf 18

Zdroj: ČSÚ, <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-spotrebitelskych-cen-zivotnich-nakladu-podrobne-cleneni-zari-2019>

Podíl 65 a víceletých pod hranicemi chudoby v případě neposkytnutí sociálních transferů

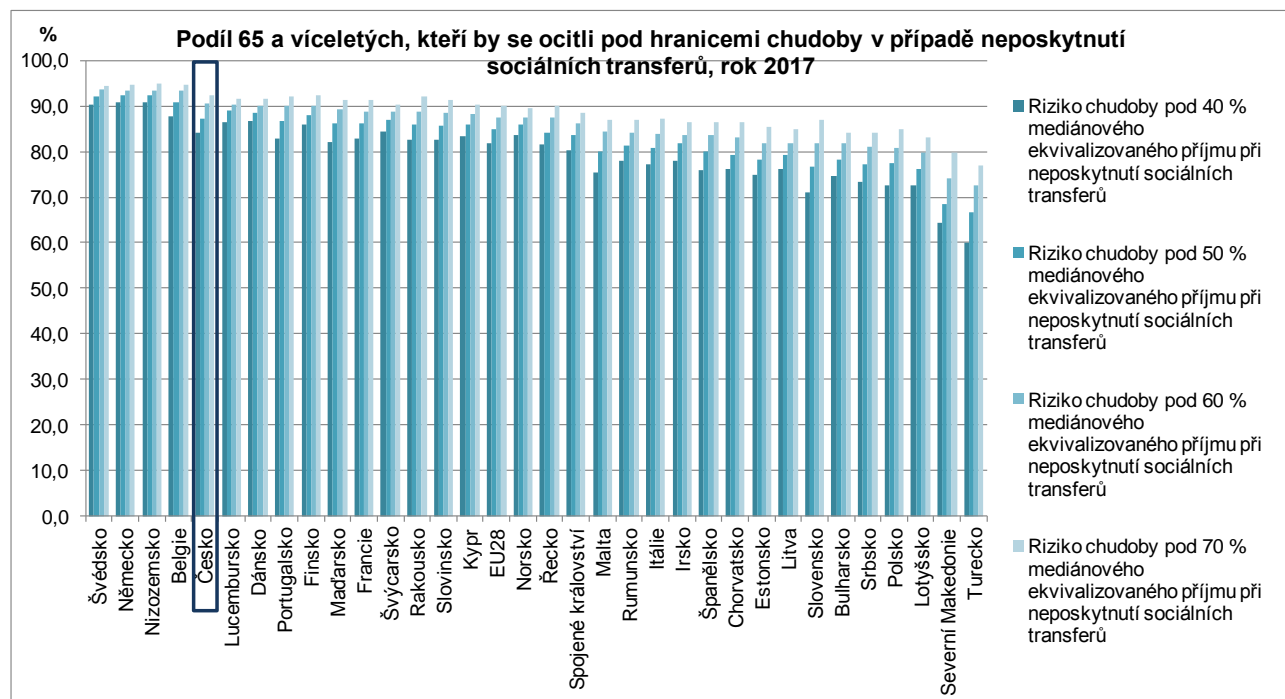
Do jaké míry jsou 65 a víceletí lidé závislí na sociálních transferech je vidět z následujícího grafu. Eurostat má k dispozici 4 úrovně hranice chudoby. Nejnižší tvoří 40 % mediánového disponibilního ekvivalizovaného příjmu. Dále jsou to hranice 50, 60 a 70 % mediánového disponibilního ekvivalizovaného příjmu. Tento mediánový ekvivalizovaný disponibilní příjem se počítá pro celou populaci. Z nich 60 % představuje hranici ohrožení příjmovou chudobou, která se používá nejčastěji. Významným zdrojem příjmů pro 65 a víceleté osoby jsou sociální transfery, v tomto případě nejčastěji starobní důchody. Bez nich by se většina 65 a víceletého obyvatelstva ocitla téměř bez prostředků. V řadě států by to bylo i přes 90 % obyvatel v tomto věku.

Pokud by vypadly sociální transfery, ve Švédsku, Německu, Nizozemsku, Belgii a Česku by se pod hranici chudoby, která je tvořena šedesátiprocentním mediánovým ekvivalizovaným disponibilním příjmem, dostalo přes 90 % lidí ve věku 65 a více let. Ve Švédsku je to 93,6 %, v Česku 90,6 %, přičemž je třeba brát v úvahu, že mediánový ekvivalizovaný disponibilní příjem je závislý na tom, jaký je celkový příjem v dané zemi. Hranice chudoby v každém státě představuje jinou hodnotu. Země postkomunistického bloku jsou v tomto ohledu na tom hůře než země západní Evropy, protože výdělky jsou v západní Evropě vyšší a tudíž i mediánový ekvivalizovaný disponibilní příjem, od kterého se odvíjí hranice chudoby, je zde vyšší. Při výpadku sociálních transferů, by situace seniorů 65 a víceletých byla horší v zemích východní a jižní Evropy, protože standard kupní síly je zde nižší, jak je uvedeno v grafu 5.

Bližší informace o hranicích chudoby jsou obsaženy v publikaci ČSÚ s názvem [Životní podmínky seniorů v Česku a Evropě \(SILC\) - 2015](#) a v další publikaci ČSÚ s názvem [Senioři v mezinárodním srovnání - 2017](#).

Graf 19

Zdroj: Databáze eurostatu, kód ilc_li09; data jsou srovnána podle rizika chudoby 60 % mediánového ekvivalizovaného disponibilního příjmu

Tab. 13: Podíl 65 a víceletých, kteří by se ocitli pod hranicemi chudoby v případě neposkytnutí sociálních transferů, rok 2017

	Riziko chudoby pod 40 % mediánového ekvivalizovaného příjmu při neposkytnutí sociálních transferů	Riziko chudoby pod 50 % mediánového ekvivalizovaného příjmu při neposkytnutí sociálních transferů	Riziko chudoby pod 60 % mediánového ekvivalizovaného příjmu při neposkytnutí sociálních transferů	Riziko chudoby pod 70 % mediánového ekvivalizovaného příjmu při neposkytnutí sociálních transferů
Švédsko	90,4	92,0	93,6	94,5
Německo	90,8	92,4	93,5	94,6
Nizozemsko	90,8	92,4	93,4	94,8
Belgie	87,8	90,8	93,3	94,7
Česko	84,2	87,3	90,6	92,4
Lucembursko	86,5	89,0	90,3	91,7
Dánsko	86,6	88,4	90,0	91,5
Portugalsko	82,9	86,7	90,0	92,2
Finsko	85,8	88,0	90,0	92,3
Maďarsko	82,1	86,2	89,2	91,4
Francie	82,9	86,2	88,8	91,4
Švýcarsko	84,4	86,9	88,8	90,3
Rakousko	82,6	85,9	88,7	92,1
Slovinsko	82,6	85,7	88,6	91,4
Kypr	83,4	85,8	88,2	90,2
EU28	81,8	84,9	87,5	90,0
Norsko	83,7	85,9	87,5	89,4
Řecko	81,5	84,2	87,4	90,1
Spojené království	80,4	83,6	86,1	88,5
Malta	75,4	80,1	84,3	87,0

Senioři a jejich výdaje

Rumunsko	78,0	81,2	84,1	87,0
Itálie	77,2	80,9	84,0	87,2
Irsko	77,9	81,7	83,5	86,4
Španělsko	75,9	80,0	83,5	86,5
Chorvatsko	76,1	79,3	83,2	86,5
Estonsko	74,9	78,2	81,8	85,4
Litva	76,3	79,3	81,8	85,0
Slovensko	71,1	76,7	81,8	87,0
Bulharsko	74,7	78,3	81,7	84,2
Srbsko	73,4	77,2	81,1	84,2
Polsko	72,5	77,4	80,9	84,8
Lotyšsko	72,5	76,2	79,7	83,0
Severní Makedonie	64,3	68,4	74,1	79,8
Turecko	60,0	66,8	72,7	77,0

Zdroj: Databáze eurostatu, kód ilc_li09; data jsou srovnána podle rizika chudoby 60 % mediánového ekvivalizovaného disponibilního příjmu

